

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai
legyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre
5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdonosa.

As egyesületi iktató felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadói felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Feladószerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-úttára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Hamis mérleg.

(B. B.) Magyarországnak az 1900-ik évre nézve közzétett külkereskedelmi mérlege végeredményében 217 millió koronával aktív. Azaz összes kivitelünk értéke, összes behozatalunk értékét 217 millió koronával haladta felül.

Külkereskedelmi forgalmunk mérlegének ez a rendkívüli javulása úgy állott elő, hogy kevesebb árut hoztunk be a külföldről, mint rendszeren és több értékű árut vittünk ki.

Behoztunk 1900-ban 1110 millió korona értékű árut; 88 millió koronával kevesebb értéket, mint 1899-ben. Kivittünk 1327 millió korona értékű árut; 127 millió koronával több értéket, mint 1899-ben. A mindkét oldalon jelentkezett javulás eredménye 217 millió korona; ez a plusz. Ez olyan pénz, amelynek a zsebünkben kellett maradnia. Ez olyan jövedelem - emelkedés, amelynek kifejezésre kell jutnia a köztvagyonosodás javulásában is. A statisztika legalább kétségtelenül amellett bizonyít, hogy gazdagodtunk. Most már csak az a kérdés, hol van az a 217 millió korona? Azt hiszem, nincs olyan tudós nemzetgazda, aki ezt a pluszt Magyarország zsebében vagy a közjólét emelkedésében felfedezni bírja!

Szokásban van nálunk, hogy a külkereskedelmi forgalomból az ország vagyoni helyzetére messze menő következtetéseket vonnak. Sok idegen pénzt hozunk be: hát gazdagodunk; sok pénzt adunk a külföldnek: hát szegényedünk. Ezen az okoskodáson alapul

a kivitel erőszakolása s ez alapon uszott el a „forgalmi érdekek” csatornáján megannyi nemzeti áldozat. Könnyű volna bizonyítani elméletben is, hogy a külkereskedelmi mérlegnek állítólagos pluszai a valóságban veszteséget is jelenthetnek. Mert ha sok árut viszek is ki, de aránytalan áldozatok árán, ez plusz a statisztikának, de nekem minusz. Vagy ha csökken a behozatal, de csak azért, mert nem bírjuk már megfizetni a rendes körülmények között fogyasztott cikket: ez javulás a statisztika előtt, de előttem sülyedés. Ezuttal a gyakorlati példa bizonyít. Emelkedett a kivitel, csökkent a behozatal, a plusz milliókra rug. No hát ki meri ebből megállapítani azt, hogy gazdasági helyzetünk javult volna?

Kivitelünk értékelkedése se nem természetes, se nem biztató. Kivittünk gabnát többet, mert nem hozhatták a szerb búzát a nyakunkra. Több lovat vettek tőlünk a szokottnál, mert az anglus háboruskodik. Az osztrák bányászsztrájk miatt még szénből is jelentékeny kivitelünk volt, nevezetesen kivitték azt a néhány millió métermázsát, amit a mi nyomorult, didergő szegényeink megfizetni nem bírtak. Ezekből származik a plusz.

Behozatalunk csökkenésében sincs természetes javulás. Csökkent a gabona-behozatal, mert véletlenül jó termésünk volt, de meg az őrlési kedvezmény is szünetelt. Rendkívül csökkent textilár-behozatalunk, de ez sem azért, mintha a divatos szöveteket megtanulta volna előállítani a mi iparunk; hanem csökkent azért, mert gyapjuszövetekre, selymekre, divatos kelmékre pénz nem jutott. Csök-

kent a behozatal? *Mi úgy látjuk, hogy a fogyasztóképesség csökkent.* Illetve csak folytatja a gurulást, kisebb-nagyobb ütemű gyorsasággal, de kegyetlen bizonyossággal esve lefelé a mezőgazdasági válság lejtőjén,

Beteg a fogyasztó, beteg a gazda. Nem a termelőképeség fokozottságának és nem a gazdasági fellendülésnek jele a javult kereskedelmi mérleg, hanem következménye a fogyasztási képesség sorvadásának. Luxurióz ipari cikkekért, divatárúkért egyetlen év alatt mintegy 50 millió koronával kevesebbet adtunk idegenbe. Helyettesítve vannak ezek az idegen áruk honiakkal? Hát keletkezett vagy üzembe lépett e nembem a múlt év folyamán csak egyetlen vállalat is? Nem tudunk róla. Vagy a Nyugatimádás s a divat hóbortja adott volna helyet a takarékoságnak és a puritanizmus szellemének? Világért sem. Az asszony ma is ép úgy bolondja a csipkének, selyemnek, mint a harmadévi farsangban volt; csak hogy a férjnek nem telik rá. Okosabbak és takarékosabbak egy fikarcznyival sem lettünk. Lettünk szegényebbek.

Száz millión felül több értékű árut vittünk ki tavaly, mint harmadéve. Mielőtt ezt a kétes értékű száz milliót javulásnak tudnánk be, meg kellene vizsgálnunk előbb, hogy hát mi magunk jól éltünk-e? A szén kiment, de nem fagyódtak-e ezek a múlt év telén keresztül, akik nem bírták a magas szénárakat? A buza kiment, de hát jutott-e a mi embereinknek kenyér? A hus kiment, de vajjon kiment volna-e, ha fizikai és szellemi munkásaink tisztességesen táplálkozhatnak? Hiszen a felesleg legrugalmasabb fogalom a föld

Pontos szétküldés.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 31.
PERTIK OTTÓ professzor felügyelete alatt készülnek.

Lépfene ellen

- birkák, lovak, szarvasmarhák részére.
- Hónapokig eltartható hatásosan.
- Biztos védelem. ••• Kitűnő fecskendők.
- Egyszerű könnyű kezelés.

Részletes tájékoztató, használati utasítás kívánatra bárkinek.

Olcsó árak.

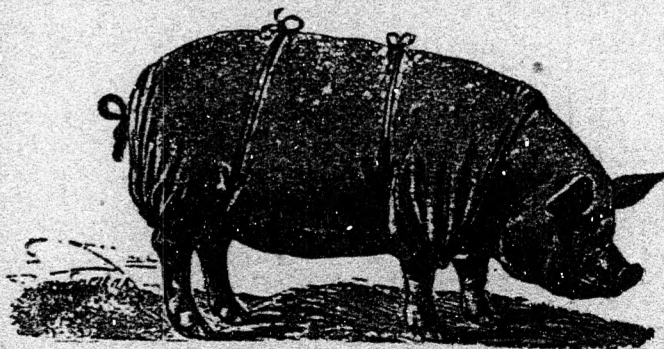
szállítja a Jenner-Pasteur-intézet következő ojtóanyagait, melyek a tudomány legújabb vívmányainak alkalmazásával elsőrendű szakerők által felügyelete alatt készülnek.

Rapid szerum:

orbánczos fertőzésnek kitett sertéseket 1-2 óra alatt biztosan megmenti a veszélytől.

Tartós ojtás:

Védőojtások a sertéseket biztosan mentesíti az orbáncz ellen egy teljes esztendőig, az ojtás után káros utóhatás nélkül, a sertések nem fogynak le.

Mai számunk 20 oldal.

K
kocsi-
best,

mén.

eszáll-
b évre

[Hiv.
69 cm.
s, erős
megte-
k meg-
4783

ál.

Egyedül speciális elengedési rendszerek
Osztrák-Magyar monarchiában.

Egyedül kizárólag sorbavetőgépekkel foglalkozó
gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

kerektségén. A gazdag embernél felesleg, amit nem bir elfogyasztani. A szegény embernél felesleg, aminek a fogyasztását nem bírja el. Felesleg a legutolsó tojás s a legutolsó zsiros malaczka is. Eladja azokat, hogy árukból fizesse az adót, a kamatot s vegyen helyükbe malét vagy korpakenyeret. Mindent eladnánk már, még az üdvösségünket is; mindenről lemondanánk már, még a feleségünk viganójáról is. Nos hát ez a szükségből való eladás s ez a kényszer lemondás a kereskedelmi forgalom nyelvének beszédje szerint 217 millió korona nyereséget jelent. Aki ennek a „nyereségnek“ örülni tud, álljon ki a nyilvánosság elé, hogy irigyeljük meg az idealizmusát.

Am jellemző, hogy senkinek sem jut eszébe bizonygatni, hogy ez a nyereség komoly dolog. Pedig a hajlam ugyan csak megvan, hogy a statisztikai adatokat gazdasági politikánk sikereinek javára vagy botlásainak leleplezésére magyarázzák. A hajlam talán most is megvolna ehhez, hanem a sors szatirikus. Mert ugyanakkor, amikor a statisztika oly kedvezően nyilatkoznék gazdasági fellendülésünk felől, ugyanakkor az élet súlyosabban nyilatkozik, mint valaha.

Mikor kereskedelmi mérlegünk javulása felől kellene kiadni az örvendetes magyarázatokat, ugyanakkor a magyar minisztertanács inség-munkák felől tanácskozik. Ugyanazon időben kél hire annak, hogy Budapestről huszezer munkátlan munkásember kivándorolni készül. No nem kell megjedni. Ez a huszezer már csak vékony utócsapat: százezer más tört utat előtte. Lám, ez a százhuszezer ember se kenyeret, se húst, se ruhát nem fog kívánni a jövő esztendőben; mennyit javul ettől a mi kereskedelmi mérlegünk! Am a czáfólo jelenségek megdöbbentő tömegben vonulnak elő, mintha csak viharos időben, villámlás és dörgés között olvasnánk, hogy Falb derült időt jósolt.

A pénzügyminiszter azon töri fejt, hogyan lehetne újabb sulyokat alkalmazni az adópréson, mert a magyar polgár, a 217 millió plusz daczára, szörnyű adóhátralékban leledzik s a hatályosabb kisajtolás problémáját adja fel annak a szakminiszternek, aki évről-évre növekedő mérvben örvendeztet meg bennünket államháztartásunk feleslegeivel. Plusz itt, plusz ott; ha ezt a két felesleget kibírjuk, akkor már talán semmiféle szükség sem fog bennünket elpusztíthatni!

Kell-e még tovább mennünk? No hát az építő iparválsága is elég élénken beszél. Ez az ipar szerencsés volt megnyerni a milliók kíséretét ahhoz a kalandos vállalkozásához, hátha a cifra palotához megnyeri a cifra nyomoruságot adófizető gyanánt. A milliók tévedtek, mert a nyomoruság már nem bírja meg a cifra ruházkodást, pedig a férj jellemét, a nő erényét adná érte, de hát a kínálat igen nagy; a milliók tehát behúzódnak oduikba, mint az időjós emberke

zivatar előtt. Nincs pénz. Vállalkozásoknak szárnyat a bankok nem adnak. A tőke visszavonul és fiókba rejtőzködik, mert válságot szimatol s azt ki akarja használni rendesen. Bárhova nézünk, csak a zivatar előjeleit látjuk. És a kereskedelmi mérleg javulást mutat. Kaczerkódó napsugár, sötét égbolt, honnan ered ez a hazug ellenmondás?!

Jól megmagyarázza ezt a hazug ellentmondást a *nyerstermények értéksökkenése*. A termelő munka és a termelő tőke értékvesztését csakis a fogyasztás igényének mesterséges alászállításával lehet ellensúlyozni.

Ezt is csak egy darabig. A munkátlan tőke és a munkás tőke kamatozó ereje közötti aránytalanságnak végre is katasztrófára kell vezetnie. Hogy a mezőgazdasági iparba fektetett termelő tőke 3—4%-kal kamatozik, mikor a termelést terhelő tőke legalább 6—8%-ot követel: ez a kamatkülönbség a produktív erők jutalmát vonja el s nemzeti végelgyengülésre vezet. E végelgyengülés tünetei nem mindig őszinték. Hiszen az az élet-halálharcz, melynek folyamán a mezőgazda többet kénytelen termelni s kevesebbet fogyaszt, hogy többet adhasson el: ez a vergődés a statisztika előtt tulkinálat, tultermelés, bőség alakjában jelentkezik. Pedig háta mögött inség és nyomoruság áll. Az a tulkinálat, mely az időben és alkalomban nem válogató eladási kényszerből származik, olyan, mint a pusztító görgeteg. Örülnek ennek azok, akiknek olcsó nyersanyag kell és gondosan előkészítik utját, de mihamar kijózanodik az ipar is. A fogyasztás ijesztően csökkenni kezd; pénz vesz fel tehát, hogy üzemét kiterjessze. Nagy forgalmat így sem bir elérni, feleslege nőttön nő s nosza, nagy áldozatokkal megindul a *kivitel*. Erre ráfizet, hogyan éljen megtehát? Panasz-kodik a nyerstermények magas ára miatt s dolgozik további csökkentésén. Leszállítja a munkabéreket. Rayoniroz. Cikkeinek tulcsigázott árakat kartelekkel biztosít, de ez sem segíthet rájta, mert ezzel csak a meggyengült fogyasztáson vág újabb eret. Éppen olyan harciba kerül az ipar a munkátlan tőkének ránehezülő nagyobb kamatozó erejével, mint a gazda, Végre is üzemét korlátoz s aztán csődöt mond. A csalódott tőke pedig, mely vele együtt vérvesztést szenved, visszavonul s még magasabbra srófolja igényeit. A nyerstermények értéksökkenése így rántja magával az ipart is a csőd torkába. És ez nemcsak nálunk történt így; a világ minden államában végigvonult vagy végig fog vonulni eféle krízis, ahol a munkátlan tőke a munka zsarnokává lön.

Ezen a beteges állapoton nem segíthet más, mint a *munka megvédelmezése, a termelés fáradtságában és koczkázatában nem osztozó mozgótőke tulköveteléssel szemben*. Miután pedig nálunk a nemzeti jólét főforrása a föld, eszerint a föld termőerejének gyümölcsöző értékben tartása itt a főfeladat. Emelni kell ezt az értéket

erélyes védvampolitikával; a rája nehezedő adókon könnyíteni kell; meg kell becsülni még morzsáit is ennek az értéknek, a takarékoság elvén épült szövetkezeti intézményekkel alul és az államháztartási kiadások redukálásával a legfelső vonalon; végül pedig meg kell szabadítani a földet a magas kamatu kölcsönöktől, amelyek a munka gyümölcsét felemészítik és elvonják a termelő erőktől. A munkátlan tőke uralma alól csak az *állami konverzió* szabadíthatja fel a mezőgazdaságot, vagy legalább annak legnyomottabb rétegét. *Mentsétek fel a munkát a pénz zsarnok-sága alól, mert különben elkerülhellen pusztulás vár ránk!*

Kereskedelmi mérlegünk még mindig jelentékenyen javulhat. Kivihetünk mindent, habár éhezni fogunk s nem hozunk be semmit, habár rongyok fedik testünket: ily módon a kiviteli többlet „nyeresége“ felnőhet 300—400 millió koronára is. De csak még egy ilyen nyereség kell, hogy vesztésünk tetőzve legyen. Még egy ilyen javulás s a késő ivadék is sirva fogja emlegetni!

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

— Rovatvezető: Cserhádi Sándor. —

Répalevelek besavanyítása.

Az utóbbi időben gyakori az a kérdés: „miképen konzerváljuk a répaleveleket?“ Sokan, kik eddig a répalevelet, mint csekély értékű takarmányt alászántották, ujabbán arra a gondolatra jöttek, hogy jó volna bizony ezt is konzerválni, hogy a késő télire legyen mivel etetni a marhát, ha elfogy a takarmány.

A répalevel besavanyítására több mód van. Az egyik mód az, hogy nagy garmadákba szedetjük a föld felett és földet terítünk rá; a másik mód az elvermelés. Abban azonban megegyeznek, hogy a földet, minél jobban le-tapostatni a leveleket, hogy levegő ne maradhasson köztük. Minél jobban sikerül ez, annál kevésbé fog az eczetsav kifejlődni és annál kevesebb tápérték fog elveszni az erjedés által. Aki valaha répaleveleket elített, az erjedés tudni, milyen nehéz veremben vagy föld felett jól összeszorítani a répaleveleket. A két említett módnál sokkal jobb az alábbi mód, mely kitünően bevált, olcsó és csekély munkát igényel.

Ezen módszer szerint a levél kör alakú vermekben lesz elvermelve a következő eljárás szerint.

Egy tetszés szerinti nagyságu sugárral kört vonunk, azután ezen körrel párhuzamosan $2\frac{1}{2}$ —3 méterrel távolabb ismét kört húzunk. E két kör közti $2\frac{1}{2}$ —3 méter széles területet most 1'20—1'50 méter mélyre kiásatjuk. Ily módon egy 1'20—1'50 méter mély kör alakú vermet kapunk. Ennek aljára szalmát hintünk, csak épen annyit, hogy a legalsó levélréteg ne érintkezzék a földdel. Az így elkészített verembe azután behányatik a répalevel, mialatt 2 ökör vagy ló körbe hajtva folyton tapossa azt. Hogy az állatok könnyebben mehessenek a verembe, célszerű az egyik oldalon egy lejtős helyet ásni s ezen az állatokat egyenként a gödörbe hajtani. Az állandó taposás által, különösen ha a levelek egy ember által folyton betaszittatnak, olyan szorosan lesznek a répalevelek egymáson, hogy végül egy villát sem lehet közéjük szurni. Most már, ha a verem eléggé megtelt, ismét egy réteg szalma jön rá, azután 1 láb magasan földdel betakarjuk. Eleintén a

a rája nehe-
ell; meg kell
ennek az ér-
en épült sző-
alul és az
redukálásával
pedig meg
magas ka-
a munka
elvonják a
tőke uralma
zió szabadit-
vagy leg-
bb réteget.
éznz zsarnok-
ülhellen pus-

k még min-
Kivihetünk
nk s nem
nyok fedik
riteli többlet
400 millió
ilyen nye-
nk tetőzve
s s a késő
ni!

ZTÉS.

or. —

vitása.

z a kérdés:
ket? Sokan,
sekély értékű
an arra a
bizony ezt is
legyen mivel
mány.
több mód
garmadákba
eritünk rá;
an azonban
el jobban le-
ne marad-
l ez, annál
ni és annál
erjedés által.
fogja tudni,
felett jól
két említett
mód, mely
ly munkát

kőralaku
ező eljárás

sugárral
huzamosan
rt huzunk,
s területet
ajjuk. Ily
kőralaku
t hintünk,
élréteg ne
tt verembe
ait 2 ökör
azt. Hogy
verembe,
ős helyet
a gödörbe
önösen ha
etaszittat-
palevelek
em lehet
m eléggé
azután
eintén a

föld egyes helyeken be fog szakadni, mely repedések rögtön újból befedetnek földdel, hogy a levegő a verembe ne hatolhasson. Az így elkészített veremben a répalevél kitűnően eláll akár a jövő nyárig is.

Természetesen az ilyen veremelés csakis a fenékvizmentes helyeken eszközölhető. A répalevél eső- és harmatmentes legyen a veremelésnél, különben elrothad. Legjobb a veremlést akkor eszközölni, mikor a répalevél pár napig már a földön feküdt s hervadni kezd. Ilyenkor ugyanis már jön ki belőle annyi nedv az összepréselés alkalmával. A réteg közé szalma vagy széna réteget tenni nem tanácsos, miután ezek hézagai között mindig marad levegő.

Ezen módon tengeriszárat is jól el lehet tenni. Több gazdaságban tettek ilyen módon a répalevéllel próbát és szép sikerrel. Egy fejős tehén a savanyított répalevéltakarmányból 500 kg. élősulyra 15 kg. kapott napjában; igásökor pedig 25 kgot. Az állat nagy előszeretettel eszi, ártalmára egyáltalán nincsen s jól emészt tőle. Nagyobb mennyiségben csak hasas tehéneknek nem tanácsos adagolni.

Megjegyezhető még, hogy nagy verem helyett több kisebb vermet ásatni alkalmasabb, mert a megkezdett veremben hamarabb romlik el a savanyított takarmány, miután eső vagy hóvíz érheti, nyáron meg a nagy meleg idézhet elő benne hátrányos erjedéseket.

K. B.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

A marhamérleg jelentősége az állattenyésztő gazda kezében.

Minden üzlet titka az, hogy az egyik félnek olyasvalamit kell tudnia, amit a másik nem tud. Így van ez a legszolidabb üzleteknél is. Minden körülmények között az üzleti felek közül az jár rosszabbul, aki kevésbé van tájékozva az üzlet tárgyát képező érték használhatóságáról, valóságos belső becséről. Ha a vevő tudná azt, hogy a kereskedő egyik-másik árúján talán 100%-ot is nyer, ha tudná, hogy hol vehetné ő is ugyanannyival olcsóbban, hát bizonyosan oda fordulna. Ha tudná azt, hogy buzáját egyik-másik malomban, vagy egyik-másik fogyasztónál 20—30 fillérrel magasabb áron értékesíthetné, ha bizonyosan tudná, hogy az átadás pillanatáig mennyi szállítási és egyéb költsége merül fel, hát bizonyosan nem adná azt el a közvetítő kereskedőnek. Az áru eladásánál azonban a minőség megbírlása sem könnyű dolog, hiszen tudvalevőleg egy és ugyanazon áru minőségi különbsége az érték 20—25%-át is kiteszi. A minőség megbírlása azonban mégis másodrendű kérdés, sokkalta fontosabb ennél, különösen a gazdasági nyers-termények érték meghatározásánál, a súly pontos megállapítása.

A legtöbb gazdasági termelvénynél a súly tényleg pontosan meg is állapítható. Avagy jutna-e valakinek eszébe búzát, rozsot, stb. egyszerű szembecslésre eladni vagy akár meg is venni? Bizonyára senkinek. Leméri azt az eladó is a legpontosabban s megméri a vevő is, mert még a vevő sem bizik abban, hogy a szemmértékkel egészen pontosan meg tudja állapítani a súlyt, dacára annak, hogy egész életében jóformán egyébbel sem foglalkozik. S ha nem lehet megállapítani mérleg nélkül egy zsák búzának a súlyát pontosan, hogy lehetne egy ökörnek, egy tehénnek, egy disznónak, amelyek mindenike egy teljesen szabálytalan alakú test, s amelyekből két egyforma súlyu nincs. A zsákok meglehetősen egy szabásuak s bizonyos szokásos ürtartalommal bírnak, mégis kilogrammokra megy a közöttük való különbség, nagyobb állatoknál pedig 50—100 kgrmmal is csalódhatik az eladó. Mert rendszeren az eladó

szokott csalódnai. A vevő, kinek bevásárlója egész életében csak állatok bevásárlásával és pedig csaknem kizárólag szemmértékre való bevásárlásával foglalkozik, olyan jártasságot szerez e téren, aminőt a gazda, aki csak itt-ott ad el állatokat, soha nem is szerezhet. A vevő megbecsüli az állatot 5—10 kg. differenciával, de nem helyesbíti az eladó becsülését, ha látja is, hogy az 100 kgrmmal kevesebbre becsülte, mint amennyit tényleg ér. Az eladó azt is tudja, hogy az éppen előtte való állatnak mennyi lesz a vágósulya, vagyis tehát mennyit veszít levágás közben, mennyiért értékesítheti azt, mint húst, mennyi lesz a szállítási költsége az illető vágóhidig s mennyi lesz az állatnak addig súlyvesztése. Tehát teljes tájékozottsággal fog hozzá az üzlethez, ellenben az eladó gazda minderről semmit sem tud, sőt állatainak súlyát sem tudja határozottsággal megállapítani s legfeljebb minőségét ismeri árújának. Így tehát nagyon is nagy fölnyenyel bír a vevő az eladóval szemben, ami természetesen maga után vonja, hogy neki lesz nagyobb haszna az

állat lemérésével már amortizálódik; már pedig egy jó mérleg nem 3—4, de 30 évig is használható s így ára bármilyen kis vásártéren vagy községben is biztosan bőven megtérül. Különösen a vásártéreknek mérlegekkel való felszerelése szükséges és immár elodázhatatlan, mert csakugyan nagyfokú elmaradottságra mutat az, hogy vásártéren is kénytelen a gazda súlymegállapítás nélkül eszközölni eladásait. A vásártartó községeknek amúgy is hasznuk van a vásártartásból, méltán lehetne őket kötelezni marhamérleg- vagy hidmérlegtartásra is, megállapítván egyszersmind, hogy nagyobb állatok után 15—20, apróbbak után 10 fillér mérlegelési díjat szedhessenek. Csak persze azután a gazdaközönségnek kellene az ilyen vállalkozást elsősorban támogatni, amennyiben az éppen az ő érdekében történik.

Nem lesz érdektelen tudni végül azt is, hogy a bajor kormány átlátva a marhamérleg felállításának nagy közgazdasági fontosságát, a folyó év elején kiadott rendeletében szorgalmazza az ilyen mérleg felállítását s kilátásba

243. ábra. Répalevél letaposása körárokban.

üzletből. A legtrikább esetben ugyan előfordulhat az is, hogy megfordítva áll a dolog s a vevő huzza a rövidebbet; ez az eset azonban fehér holló számba megy s így sem kívánatos dolog, mert a vevőnek is meg kell lenni a maga tisztességes polgári hasznának, csak így fejlődhetik a kereskedelem, a melynek fejlődésére pedig Magyarországon oly nagy szükség van.

Mindezen bajokon csak úgy lehetne segíteni, ha alkalmas helyeken bárki által használható marhamérleg állának rendelkezésre. Hogy eddig ilyenek nagyon kevés számban találhatók az országban, annak oka egyszerű, hogy a gazdaközönség nem látta be magára nézve annak nagy fontosságát, a kereskedői elem sem sürgette az ilyenek felállítását, mert nem fektet s nem fekszik ma sem érdekében, másrészt pedig mert az e célra használható nagyobb mérlegek igen drágák voltak. Ma azonban e tekintetben változtak a viszonyok, amennyiben 800—900 koronáért igen jó, erre a célra teljesen megfelelő marhamérlegeket lehet beszerezni, amely összeg, egy-egy lemérést csak 10 fillérjével fizetve, 8—9000 drb

helyezi, hogy a hozzá forduló szegényebb községeket mérlegbeszerzés céljából segíelyezni is fogja.

Horváth L.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

Szalmatermésünk súlyáról.

A cséplés befejezése után rendszeren tájékozva vagyunk arról, hogy hány q gabonánk termett, mert ha többnyire csak hektoliterekben szoktuk is azt a gabonát elkönyvelni, melyet a cséplőgéptől szállítunk a magtárba, de annyi érdeklődéssel mégis viseltetünk gabonánk minősége iránt, hogy hektolitersúlyát állapítsuk meg, mely alkalommal azt sem sajnáljuk kiszámítani, hogy körülbelül hány q gabonát fogunk majd eladni. De hány gazda van, aki csak megközelítő tájékozottsággal bír arról, hogy hány q szalmája termett. Pedig a szalma még a mi gabonatermő államunkban sem oly

megvetendő anyag már, hogy a számontartást s az esetleg eladható fölöslegnek megállapítását meg nem érdemelné. Így pl. még csak a napokban fültanuja voltam annak, hogy egy dunántúli uradalom 1000 q préselt alomszalma ára alkudott, melynek q-jáért 4 koronát kívánt az eladó. De ha ettől a horribilis és semmiképp sem indokolható ártól el is tekintünk, annyi bizonyos, hogy míg az utóbbi évtizedekben a gabona ára nagyot esett, a szalma ára emelkedő tendenciát mutatott, sőt a szalmára vonatkozólag könnyen megjósolhatjuk azt is, hogy a jövőben is elég jó árral fog birni, mert fejlődő állattenyésztésünk maga után vonja a takarmány- és alomszalmafogyasztás fokozódását s így folyton csökkenti azt a fölösleget, mely a szalma megbecsülésének ezelőtt utjában állott. Ezért máris azt mondhatjuk, hogy a szalma hazánk nagy részében elég értékes anyag arra, hogy úgy könyveljük el, mint a többi szalastakarmányfélét, melyekről a jó gazda mindig tudja, hogy mekkora még a készlete, mert utóbbiaknál számon szokta tartani a bevételeket és kiadásokat.

Pontos könyvviteli uradalmakban különben már régóta szokás az aratott szalma súlyát megállapítani s elkönyvelni, csak hogy ez nagyon komplikált s kevéssé megbízható módon történik, mert vagy a kazlak térfogatából vagy pedig bizonyos számú kévének próbacséplése útján számítják ki azt. Hogy sem az egyik, sem a másik eljárás nem nagyon kényelmes, az nem szorul bővebb magyarázatra, szintugy az sem, hogy így nagyon tévedhetünk, mert a sajátságos alakú kazal térfogatának kiszámítása nagy hibákat rejt magában, melyeket a szalma változó üledettsége fokoz, ami pedig a bizonyos számú kévé szalmasúlyából való következtetést illeti, az főleg a kévék változó nagysága s az teszi megbízhatatlanná, hogy kényelemszeretből többnyire csak kevés kévének szalmasúlyát szoktuk meghatározni, minélfogva a kevésből vont következtetésnél is nagyon fokozódik a hiba.

Meglepően egyszerű s az említetteknel látszólag sokkal megbízhatóbb eljárást ajánl Quoos, ki pontos kísérleti adatokból azt a meggyőződést merítette, hogy a nagyon abnormális évektől eltekintve bizonyos viszony létezik a gabona szem- és szalmatermesének sulya között, mely viszonyt sem a trágyázás, sem a talajnak kiéltsége nem képes annyira befolyásolni, hogy az így nyert adatok a gyakorlatban teljesen hasznavehetők ne lennének. Quoos „Fühlings Landw. Zeitung” szept. 1-i számában ismerteti tanulmányát, melyből a következőket óhajjuk átvenni.

Azon nem lehet kételkedni, hogy a normálisan fejlődött érett növénynél bizonyos sulyviszonyban állnak a magvak a szalmához. Ez a sulyviszony azonban nem egészen állandó tétel, mert az abnormis időjárás, növényi ellenségek, fejlődési rendellenességek s az elkésett aratás folytán a beálló szemvesztések többé-kevésbé megváltoztathatják azt. De ha ezen abnormis viszonyoktól eltekintünk, vagyis ha csak normális viszonyokat tartunk szem előtt, akkor okvetlenül kell egy számnak létezni, mely valamely talajterület össztermésében a szem és szalma (+ polyva) átlagos sulyviszonyát fejezi ki. Ennek az átlagos sulyviszonynak megállapítását tűzte ki Quoos s azt úgy érte el, hogy annyi megbízható adatot gyűjtött össze, amennyire csak szert tehetett s azokból számította ki az átlagot. E számításainál azonban csak a legfontosabb gabonafélékre, nevezetesen a buza, rozs, árpa s zabra volt külön-külön tekintettel.

Régebben már Thae is állapított meg ily átlagos számokat, ki úgy találta, hogy sulyszalalékokban foglaltatik:

	szem	szalma	sulyviszony
a buzában...	33	67	1 : 2.03
a rozsban ...	29	71	1 : 2.44
az árpában	39	61	1 : 1.56
a zabban ...	38	62	1 : 1.63

De e számokról már Thae is beismerte, hogy bizonyos hibákban szenvednek s nem egészen megbízhatók. Azonban ha Thae nek ezen önvalomásától eltekintünk, más aggályaink is lehetnek átlagos számainak megbízhatósága iránt. Nevezetesen Thae ideje óta nagyot haladt a növénytermesztés s ezért nem lehetetlen, hogy a mostanában szokásos okszerűbb trágyázás s a magnemesítés, illetőleg jobb gabonafajták megtermése megváltoztatta a szem és szalma sulyviszonyát. Különösen a trágyázásról nagyon elterjedt a gazdák között az a nézet, hogy a szem és szalma sulyviszonyát lényegesen tudja befolyásolni, mely nézetnek azonban ellentmondott Wagner és Stutzer és pedig előbbi „Forschungen auf dem Gebiete der Pflanzenernährung”, utóbbi pedig „Über dem Chilisalpeter” című munkáiban, amennyiben ők a gazdák azon állítását, hogy a nitrogéntrágyák a szalmát, a foszfortrágyák pedig a magvakat szaporítják, oda módosították, hogy ebben az állításban csak parányi igazság rejlik. Továbbá első pillanatra az sem tetszik valószínűtlennek, hogy a kizsárolt földön mostohán táplálkozó növények szem- és szalmatermesében talán más a sulyviszony, mint a gazdagon táplálkozókéban s így nem lehet azt a lehetőséget minden további nélkül tagadni, hogy a Thae-féle viszonyszámok — még ha az ő idejében helyesek lettek volna is — ma már azért sem állhatják meg többé helyüket, mert most sokkal belterjesebben üzzük a növénytermesztést, mint Thae idejében. Ezért korántsem végezt Quosos fölösleges munkát, midőn újra tanulmányozta a kérdést s a növénytermesztés mai színvonalával egyeztetette össze.

Quos az általa követett módszerről következőképp ír. Azoknak a számoknak, melyeket mi akarunk megállapítani, középhelyet kell elfoglalniuk a kedvező s kedvezőtlen, valamint a fejlődést egyoldaluan befolyásoló viszonyok között termő növények között. Ily adatok azonban csak úgy nyerhetők, ha minél nagyobb számú egyes terméseredményekre támaszkodnak, és pedig oly terméseredményekre, melyeknél az említett viszonyok nagy változatosságban hatottak közre, amelyeknél tehát egyrészt teljes trágyahiány vagy annak ellenkezője, a túl trágyázás, továbbá amelyeknél vagy csak egyes, vagy ellenkezőleg többes trágyafélék szerepeltek. De ez még nem elég, hanem az is szükséges, hogy ezen minél nagyobb számban rendelkezésre álló egyes adatok a lehető legmegbízhatóbb módon s csak megbízható egyének által legyenek megállapítva, mert csak akkor nem kételkedhetünk azon, hogy az ezen számtalan egyes adatról vont átlag csakugyan a valóságos középnek felel meg. Ily egyes adatokat azonban csak a tudományos alapon működő szakférfiak képesek szolgáltatni s ezért Quoos is ezekre támaszkodva, Märcker, Wagner, Marek és Stutzer tudományos buvárlataiból vonta átlagait. Erre azt mondhatnák ugyan — Quoos szerint — a gazdák, hogy a tudományos alapon működő szakemberek gyakran nagyon természetesen s abnormis viszonyok között természetük növényeiket s hogy az ilyen terméseredményekből vont átlagok nem birhatnak gyakorlati értékkel. De erre azt lehet válaszolni, hogy gyakorlati terméseredményekre csak akkor támaszkodhatnánk, ha azok oly pontossággal és elővigyázattal állapítottanának meg, mint ahogy azt a tudományos növénytermesztési kísérleteknél eszközzük; de különben is ki tagadhatja, hogy a gazdaságokban aratott gabonafélék annyiféle ártalomnak vannak fejlődésük alkalmával kitéve, hogy emiatt azok sem szolgáltatnának a kérdéses számok megállapítására alkalmasabb anyagot, mint a tudományos alapossággal megállapított terméseredmények. Ezért — mondja Quosos ironikusán — ha a gyakorlatból merített adatokra kellene várnunk, bizonyára ma sem nyernénk jobb anyagot, mint a minővel az öreg Thae nek kellett beérnie, amelyhez pedig saját vallomása szerint sok kifogás fért.

A Quoos által megállapított adatokat a következő táblázatok tartalmazzák:

I. A természetési kísérletek száma

	trágyázatlan	trágyázott	összesen
buza	77	491	568
rozs	50	215	265
árpa	147	579	726
zab	144	553	697

II. A csépeletlen gabona szemtartalma (%)

	trágyázatlan	trágyázott	átlag
buza	36	35	35
rozs	29	30	30
árpa	41	40	40
zab	38	40	40

E két táblázat következőképp olvasandó. A buzára vonatkozó középszámok 568 terméseredményből vonattak ki, melyek közül 77 esetben trágyázatlan földön természetkezelték a buzát, 491 esetben pedig különféle trágyanemek szerepeltek. A trágyázatlan földön természetkezelt buza 36% magot és 64% szalmát (+ polyva), a trágyázott földön természetkezelt buza 35% magot és 65% szalmát (+ polyva) adott.

E számok azt mutatják, hogy a szem- és szalmatermés közötti viszony alig függ a trágyázástól. A gyakorló gazda persze csóválja a fejét s alig hajlandó ennek hitelt adni, mert azzal állhat elő, miszerint teljesen lehetetlen, hogy az olyan tábla, amelyen sűrűn áll a rozs, de a kalásza rövidek, ugyanabban az arányban szolgáltatja a szemet és a szalmát, mint egy másik tábla, amelyen nem sokkal nagyobb ugyan a rozs, de a kalásza hosszuk; különösen mikor a cséplésnél is azt tapasztalja, hogy a második táblán aratott rozs csak úgy önti a magot, míg az első nyomorultán fizet. Ezen ellenvetés első pillanatra jogosultnak tetszik, de könnyen czáfolható meg azzal, hogy a szalma térfogata és sulya nem haladnak párhuzamosan, vagyis hogy a második tábla csekélyebb térfogatu, de ugyanolyan viszonylagos sulyu szalmatermést adott, mint az első tábla, melynek szalmája aránylag nagyobb térfogattal, de a magterméshez viszonyítva ugyanakkorra sulylyal bírt, mint a második tábla szalmája; mert a durva szalma — egyenlő térfogat mellett — sulyosabb, mint a finom.

Miután — mint bevezető sorainkban említettük — a cséplés befejezése után rendszeres tudomással birunk arról, hogy hány q gabonánk termett, könnyen kiszámíthatjuk azt is, hogy mennyi a szalmánk (+ polyva). Ugyanis II. táblázatunk adatai szerint a szem- és szalmatermés közötti jogviszony a következő:

a buzánál	1 : 1.85
a rozsánál	1 : 2.33
az árpánál	1 : 1.5
a zabnál	1 : 1.5

Ha tehát buzatermésünk sulyát 1.85-el megszorozzuk, akkor megkapjuk buzaszalmatermésünk (+ polyva) sulyát is s így tovább. Aki pedig az elmondottakon kételkedik, vagy akinek gabonája abnormisan termett, az próbát is tehet a cséplés alkalmával, de nem úgy, hogy bizonyos számú kévét kicsépelve s a szalmát és polyvát megmászálva, a kévék számából következtessen szalmatermesére, hanem úgy, hogy a kévéket meg sem számlálva, bizonyos mennyiségű szemet s hozzá tartozó szalmát (+ polyva) mázálja meg, aminek megtörténte után könnyen kiszámíthatja azt a viszonyt, mely a kettő között létezik. Különben ha egy kévével jól megrakott szekeret mázálunk meg, akkor cséplés után csak a magot kell még megmérnünk, mert a kévék s a mag sulya közötti különbözet a szalmát (+ polyva) adja.

A megbeszélit nagyon egyszerű eljárással így is úgy is, vagyis próbacsépléssel vagy a nélkül minden valószínűség szerint oly megbízható adatokat nyerünk szalmakészletünk sulyáról, hogy azokat elkönyvelni s később is számontartani érdemes, de utóbb csak úgy válik lehetségessé, ha a takarmányozás és alom-

zásra használt szalmát is számon tartjuk, ami azonban nem nehéz akkor, ha szekérszámra hordatjuk az istállókhoz, mely esetben csak néhány megrakott szekeret kell megmászalnunk, hogy hozzávetőlegesen mindig tudjuk, mennyire fogy a szalmánk.

Cselkó István.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hreblay Emil.

A tojás szövetkezeti értékesítéséről.

Olvasóink még élénken emiheznek arra a mozgalomra, melyet a földmivélsügyi miniszter a tojásnak szövetkezeti uton való értékesítése érdekében tett s melynek oly kedvező eredményei vannak.

A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete működési körét a tojás értékesítésével kibővítvén, a szövetkezetek és tojásgyűjtő állomások által összeszedett tojást korlátlan mennyiségben értékesítésre elfogadja s az értékesítés után befolyt, az eladási árnál mutatkozó többletet, a beküldő szövetkezet javára írja.

Nagyon helyes a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetének ezen újabb tevékenysége, mert tudjuk jól, hogy mióta az orvosok különféle kísérletekkel és megfigyelésekkel beigazolták, hogy az emberi test legfőbb tápláléka a fehérnye, azóta főleg a tojásnak, mint a mindnagyobb figyelemben részesítik azon eledeleket, melyek bő fehérnyetartalommal bírnak. A kultúra terjedésével aztán az ily eledelek utáni kereslet az egyszerűbb népek között is folyton élénkebb és általánosabb lesz. Talán ez is egyik oka annak, hogy a tojásnak, mint a legdusabb fehérnyetartalommal bíró élelmi cikknek egyikének fogyasztása világszerte évről-évre rohamosan növekszik.

Legjobban tapasztalható a tojásfogyasztás emelkedése azon államokban, melyekben a népesség ipart űz. Itt ugyanis az emberek nem foglalkozhatnak oly nagy mértékben baromfitenyéssel, hogy a folyton emelkedő szükségletnek megfelelőleg elegendő tojást termelhetnének, s ez okból nem csak állandó, de folyton emelkedő tojásbevitelre szorulnak.

A mezőgazdasági államokban ennek épen ellenkezője tapasztalható. Itt ugyanis a népesség nagyobb része, a gazdálkodó-osztály nemcsak reá ér a baromfitenyészésre, hanem egyenesen utalva is van arra mert csak így képes mezőgazdasági terményeinek egyes selejtesebb részét gazdaságosan értékesíteni. Ez okból aztán az ilyen államok nemcsak hogy bevitelre nem szorulnak, de sőt nagyobb fölösleggel rendelkezhetnek s az ipari államok számára évről-évre nagyobb kivitelt eszközölhetnek.

Európában leginkább Oroszország és Magyarország, mint a két legnagyobb mezőgazdasági állam, van hivatva arra, hogy világ-résznél ipari államainak növekvő tojásigényét fedezze.

Tojáskereskedelmünk közgazdasági jelentőségében évről-évre nő s így itt az ideje, hogy kereskedelmünk ez ágában is rendet hozzunk s forgalmunk ezen ágát szolidá, megbízhatóvá tegyük.

A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetének igazgatóságáé az érdem, hogy ezen fontos kérdést tanulmány tárgyává tette és a tojás megfelelő értékesítése érdekében újabb lépést tett.

A tojáskereskedés a fővárosban és általában az egész országban nem áll jó hirben; sőt a külföldön sem örvend jó hírnévnek a magyar tojás, csupán azon okból, mivel nem kezelik kellőleg. A külföldön azt kívánják, hogy az áru feltétlenül olyan legyen, minőnek jelezve van. Az országban termelt tojás javarésze a

külföldre vándorol, bár azt az elmondottak miatt nem fizetik jól. A régi és gyanús minőségű tojás pedig a belföldi fogyasztás tárgyát képezi.

A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete által életbe léptetett intézmény, miként az a felhívásból kitűnik, e bajokon segíteni fog s tojáskereskedelmünket és az értékesítést helyes mederbe fogja terelni.

Alig van mezőgazdasági termék, a melynek szövetkezeti uton való értékesítése oly könnyű volna és a melynél különösen a kisgazdáknak oly nagy jövedelem volna biztosítható, mint a tojás, baromfi és toll értékesítésénél. Ez azonban csak úgy érhető el, ha ezeket a termékeket egy szövetkezeti központ összegyűjti és nagyban közvetlenül a külföldön értékesíti.

Ezen központi értékesítésre alakult meg a nagyméltóságú földmivélsügyi miniszter ur és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület támogatásával Budapesten a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezeténél a központi vásárcsarnokban egy tojás-, baromfi- és tollértékesítő központ, melynél a tojás értékesítése már megkezdődött.

A tojás értékesítésére a szövetkezeteknek a következő eljárást kell követniük.

1. Minden szövetkezet, legyen az hitel-, fogyasztási, értékesítő vagy tejszövetkezet, igazgatósági határozatot hozzon, hogy a tojás gyűjtését és értékesítését meg akarja kezdeni s e végett a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetével összeköttetésbe lép. Erről a határozatról a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetét (Budapest, Központi Vásárcsarnok) egyszerű levélben értesíti.

Ezen értesítés vétele után a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezet a saját költségén szakembert fog kiküldeni, aki az illető szövetkezetet, vagy a szövetkezetnek erre a célra megbízott tagját a tojás gyűjtésére, csomagolására, elküldésére betanítja.

2. A tojás gyűjtése és értékesítése a következő módon történik:

a) A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezte minden héten egy levelező-lapon tudatja, hogy az illető héten a szövetkezet a tagoktól 2 koronáért hány db tojást vegyen át. A megszabott piaci árért a szövetkezet kézi pénztárából váltja be a tojást és mikélyt egy láda (1440 db) megtelik, azt azonnal bérmentlenül beküldi a budapesti központba.

b) Amint a tojás a központba beérkezik, a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezte rögtön megküldi a tojásért járó összeget, amelyet a szövetkezet a tagoknak érte fizetett.

c) A tojásért járó összegben kívül a központ még minden egyes láda tojás után 2 koronát fizet a szövetkezetnek kezelési és a vasútra szállítási költségek fejében.

d) A szövetkezetek a központból a tojás csomagolásához szükséges ládákat, az elküldéshez szükséges szállítóleveleket és az értesítésekre való levelező-lapokat szintén teljesen ingyen kapják, ugyszintén a csomagoláshoz használt szálmáért fizet a szövetkezeteknek ládánként 20 fillért.

e) A budapesti központ a beérkező szövetkezeti tojásokat átvizsgálja, átválogatja, megfelelőleg osztályozza és csomagolja és a külföldön értékesíti. A központ már most a külföldi értékesítés árából levonja a költségeket és a fenmaradó összeget a szövetkezeteknek mint tiszta nyereséget utólagosan megfizeti, melyet azután a szövetkezet a tagok között a szállítás arányában a hónap vagy negyedév végén kioszt.

A nyereség kiosztására a következő eljárást ajánljuk:

A tiszta nyereséget a szövetkezet ne oszssa ki azonnal, hanem csak minden hónap, vagy minden negyedév végén; addig nyilván kell tartani. Mielőtt a kiosztás megtörténne, az egész tiszta nyereségből 15-20%-ot célszerű levonni a szövetkezet javára kezelési és egyéb

költségekre s csak a fenmaradó összeget kell kiosztani a következő módon:

Minden szövetkezeti tagnak számával ellátott könyvecskét adjon az elnökség.

Ezen tojásszállítási könyvecskébe minden egyes alkalommal beirandó, hogy hány tojást, mily pénzürtékben szállított be az illető tag. Minden hó végén összeadandó a könyvecskében, hogy egy-egy tag hány korona értékű tojást szállított.

Ha már most ismeretes, hogy összesen mennyi a kiosztandó tiszta nyereség és az is, hogy hány korona értékű tojás szállított a tagok által, kiszámítható, hogy 10 korona értékű tojásra mennyi tiszta nyereség esik. Ezt a tagnak a leszámolásakor ki kell fizetni.

Egy példával világosítjuk meg a dolgot.

A szövetkezet egy hónap alatt a központba szállított összesen 500 korona értékű tojást és elért ugyanezen idő alatt 31 korona tiszta nyereséget. A 31 koronából 20% (6 K. 20 fill.) levonatik, a szövetkezett javára, kiosztásra marad 24 korona 80 fillér osztlék, ebből tehát minden 10 korona tojásértékre esik 49.6 fillér. Aki tehát 10 korona értékű tojást szállított, kap a tiszta nyereségből 40 fillért, aki 20 koronáért, kap 98 fillért és így tovább.

Mint ezekből látható, a tojás szövetkezeti értékesítésénél az egyes gazdák nemcsak a tojásnak mindenkor piaci árát kapják meg, hanem még a külföldi értékesítés hasznát is megnyerik, a mi ma tisztán a kereskedők jövedelme. Így tehát minden termelő csak a maga érdekében cselekszik, ha a tojásnak szövetkezeti értékesítéséhez csatlakozik, bárha az eleinte a kereskedők versenye következtében nehezebben indul is meg.

Felszólítunk tehát minden szövetkezetet, hogy a tojás gyűjtését és értékesítését a fent leírt módon mielőbb kezdje meg. Ha a tojás értékesítése országszerte szervezve lesz, akkor ezt követőleg a baromfiak és a toll gyűjtését és értékesítését fogja a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezte hasonló alapon folytatni szervezni.

Minden részletre felvilágosítást ad a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezte (Budapest Központi Vásárcsarnok).

Örömmel üdvözljük a Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetét ezen kezdeményezésért s csak azt kívánjuk, hogy nagy kitartással, ügybuzgalommal és előrelátással sikerüljön egy oly intézményt létesítenie, a melynek áldásos működése hatását az ország legtávolabb lakó legszegényebb embere is érezhesse.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: ifj. Spozon Pál.

Önműködő vízszabályozó készülék gőzkazánokra.

Minden gőzgépet tartó, vagy kezelő gazda előtt ismeretes azon fontos körülmény, mily veszedelemmel járhat egy ügyetlen fűtő ama vigyázatlansága, hogy a gőzkazánban nem tartja a vizet kellő nívón. De eltekintve eme körülménytől is igen fontos a vízszinnek egyenletes fentartása, a gőztartás (egyenletes feszültség) és tüzelő fogyasztás szempontjából is.

Tudvalevő dolog, hogy ha a víz a kazánban bármely okból hirtelen igen megcsökken, s azután a fűtő hirtelen pótolni akarja azt, a hirtelen beáramló hidegebb víz, a gőz feszültségét alászállítja; viszont, ha túl sok víz szívatik a kazánba sem képes a fűtő a gőzt kellő feszültségen fentartani. Természetes következménye ennek, hogy ily körülmény között, mivel a víz nem folytonosan, hanem időnként nagyobb mennyiségben lesz a kazánba beszívva, a hideg víz felmelegítésére több hőre lesz szükség, ami nagyobb tüzelő fogyasztást igényel.

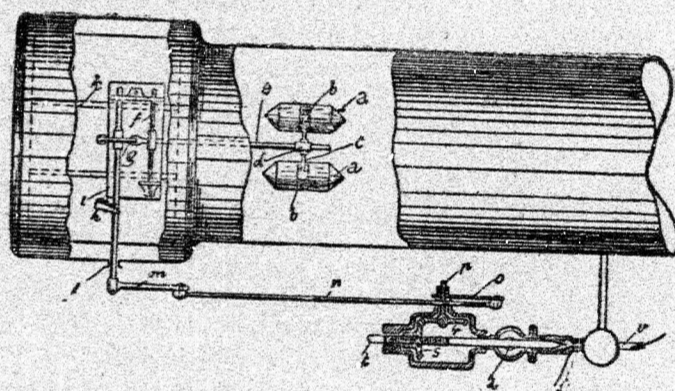
E hiányokon van hivatva segíteni az önműködő vízszabályozó készülék, melynek feladata a vízszint folytonosan egy magasságban tartani. Nem lesz érdektelen tehát, ha tisztelt gazdatársaimmal megismertetem azt; annival is inkább, mivel ilyen szerkezet ez idő szerint még nem lévén, teljesen ismeretlen.

Ezen készülék az 244. ábrán felülnézetben a 245. ábrán pedig hosszmetzetben van feltüntetve.

A találmány leírását a feltaláló (Fodor Antal urad. gépész Pa-Tomaj, u. p. Kunhegyes) szerint a következőkben közlöm.

A találmány lényege abban áll, hogy egy uszókészüléknek a víz felszínén lebegő, illetve süllyedő és emelkedő mozgását alkalmas áttétel segítségével felhasználjuk a víznek a kazánba való bevezetésére, illetve attól való elzárására.

Az *a a* uszók *b b* kengyellel vannak ellátva, melyek *c* ruddal állanak egymással kapcsolatban; a *c* rudra van *d* hüvely erősítve, melyben *e* rud mozgathatóan van elhelyezve. E ruddal fix kapcsolatban van *f* rud, mely *g* csuklós rudazat segítségével a mozgást *h* rudra viszi át; *f* és *g* rudak egy *i* lemezre szereltek, melyet a tüzszekevény fedőlemezének *k* merevítő gerendájára csavarokkal megerősítünk. A *h* rudat *l* tömszelenczén a kazántestből kivezetjük; ez az egyedüli hely, hol a kazántestet kénytelenek vagyunk megtámadni. A *h* rudhoz csatlakozik *m* rud, mely *n* forgattyuruddal csuklósan van összekötve; *n o* és *p* rudazat segítségével a mozgást *r s* kupkerék-párra viszi át. *s* kupkerék csavarmenetekkel van ellátva, melyek segítségével *t* ugyancsak csavar-

244. ábra. Önműködő vízszabályozó felülnézetben.

menetekkel ellátott rudat előre és hátra mozgatja; a *t* rudvége kup alakú és megfelel *u* cső szájnilyásának; *v* tápcső a szivattyútól a vizet, ha *w* cső szájnilyása *t* rud által zárva tartatik, közvetlenül a kazánba vezet, ha pedig *t* rud nyitva tartja, akkor az *u* és *t* között támadó nyíláson át *x* csővön át elvezettetik.

A berendezés működése a következő: ha *a a* uszók a vízszin emelkedése következtében felemelkednek, akkor *d f g h m n o p* rudazat mozgása folytán *r s* kupkerék-pár forog és *t* rudat hátra mozgatja, minek folytán a tápszivattyúból jövő víz nem juthat a kazánba, hanem az *x* csővön át elvezettetik.

Ha az uszók a vízszin süllyedése következtében szintén süllyednek, ugyanezen játék áll be, azon különbséggel, hogy most *t* rud zár és a víz egész tömege a kazánba ömlik.

E készülék az uradalom egyik gőzgépén hosszabb időn át ki lett próbálva részben a cséplésnél, részben pedig a malomüzemnél. Összehasonlítva egy fei nem szerelt géppel elég szép tüzelőmegtakarítás érhető el általa, a mennyiben naponta a munkaidő hossza és a szén minősége szerint 1-2 q.-val kell kevesebb. Ezen kívül fontos azon körülmény is, hogy víz is kevesebb fogy, körülbelül 10-15 hl.-rel, ami oly helyeken, hol messziről kell a vizet a géphez lajtozni, szintén számbaveendő előny. Legfőbb előnye pedig abban van, hogy a kazán táplálása a kezelőtől függetlenül lévén téve, az ebbeli hanyagságból eredő kazánrobbanás ki van zárva.

Nem akarom azt állítani, hogy talán itt nem fordulhatnak elő kalamitások, miután ezzel azt megakadályozni, hogy pl. a tápszivattyú szelepei be ne tapadjanak s így a vízfelvételt meg ne akadályozzák, nem lehet, de igenis az egyenletes vízfelvételt elérjük vele.

A készülék szabadalmazva van ugy Magyarország, mint Ausztriában, valamint Angolországban is. Ára 130 korona, ami tekintve a tüzelőanyagmegtakarítást, eléggé kifizeti magát. Bővebb felvilágosítással a feltaláló bárkinek szívesen szolgál.

M. Gy.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

534. kérdés. Szőlőmben a fehér szőlő annyira rothadásnak indult, hogy ezt okvetlen máris le kellett szüretelni. Kérdés, hogy ebből a nagyon rothadt szőlőből — melynek nagyobb részére ujnyi vastagságu penész tapadt — készült bor eltartható-e s ha igen mily módon?

r. k.

535. kérdés. Szíves értesítést kérek, kádak és hordókban lehullot érett és éretlen szilva és ringlota összegyűjtve pálinkafőzéshez mily áron értékesíthető és főzésig, hogy kezelendő; nem-e tanácsos volna kádban lévő hordókba áttölteni, hogy forradása után jó hermetikusan lezárható legyen?

H. E.

536. kérdés. Milyen pép, illetve anyag alkalmas boros palaczkok parafa dugójának bekenésére azaz bevonatalára, hogy a bor a

hogy azok használhatók legyenek? Mik a hátrányai?

M. Z.

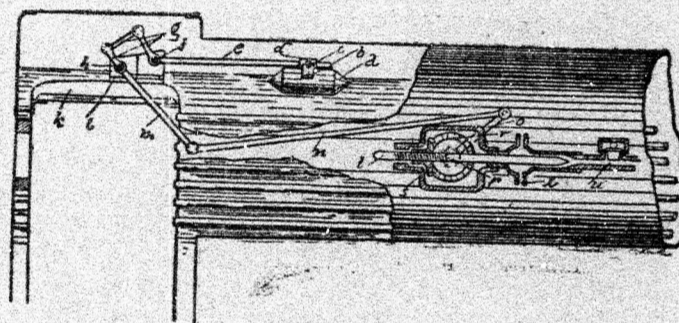
542. kérdés. Baromfiaink közül az utóbbi időben a liba igen döglik; felbontolás után azt tapasztalom, hogy az epe abnormisan nagyon megnő s naponta több darab s mind egyforma tünetek közt hull el, igen kérem a tekintetes Szerkesztőséget b. lapjában egy radikális ellenszert ajánlani, hogy a betegségek s elhullásnak elejét vehessem.

J. I.-né.

Felelet.

Rothadt szőlőből készített bor. (Felelet az 534. sz. kérdésre.) Ha a rothadt szőlőből készített bor jól kiejert és elég magas szesztartalmu, akkor gyakori fejtéssel és gondos töltögetéssel el lehet azt romlatlanul tartani, de az első fejtést, mielőtt a bor meghiggadt, mindjárt tessék végeztetni. Ha az erjedés tökéletlen volt, akkor utólagos erjedések bajt fognak okozni; ha pedig a szesztartalom alacsony, akkor különféle bajok léphetnek fel. Utóbbi esetben a várható bajoknak elejét lehetne venni mielőbb alkalmazott szeszszéssel, melyre azonban a legtisztább rektifikált szesz alkalmazandó. Ha lehetséges volna, vagyis megfelelő berendezés rendelkezésre állana: a bornak a levegő kizárása mellett 70°-on végzendő melegítése (pasteurózás) igen ajánlatos volna. Gy. I.

Éretlen gyümölcs cefrézése. (Felelet az 535. sz. kérdésre.) Éretlen gyümölcs cefrézése nem fizeti ki magát; eléggé érett hullott gyü-

245. ábra. Önműködő vízszabályozó hosszmetzetben.

külső levegővel ne érintkezessék s miből mily arányban való keverés útján állítható ilyen anyag elő.

S. S.

537. kérdés. Tisztelettel kérem sziveskedjék a „Köztelek” kérdés és feleleteiben előírni, hogy miként lehetne állandósabban szőlőt télre eltenni, t. i. hogy minél tovább mentve maradjon a szőlő a rothadástól vagy az elpenészesedéstől.

H. B.

538. kérdés. Kérem kegyeskedjenek b. lapjuknak feleletek rovata alatt G. D. alatt engem értesíteni, hogy a baromfiólabban elszaporodott tyuktelveket hogy lehet legsikeresebben kiirtani?

G. D.

539. kérdés. Milyen mélyről lehet a vizet centrifugálszivattyúval felhozni és ugyanezen legnagyobb mélység mellett mily magasra lehet felnyomtatni?

N. A.

540. kérdés. Őszi buzámban sok az árpaszem (árpatáblába vetettem) nem tudom van-e oly rosta, mely az árpaszemeket a buza közül eltávolítaná. Kérem velem tudatni a módot.

K. Z.

541. kérdés. Aratás alkalmával a költséges gabonából font kévekötelek helyett szeretném a szalmából font köteleket alkalmazni. Szíves felvilágosítást kérek arra nézve, használható-e eredménytel a szalmából font kötél a kéve rendes bekötésére? Hol szerezhetem be a legpraktikusabb és legjutányosabb szalmakötél fonó gépet? Megfontathatom-e az összes szükségeltető köteleket a tél folyamán? Milyen kezelést igényelnek a megfont kötelek aratásig,

mölcs azonban (melyben elég cukor van már) jó cefrért szolgáltat. Mit ér a szilva-cefre, az a helyi viszonyoktól függ; némely helyen hektoliterjeért alig adnak 2-3 koronát, másol 6-7 koronát is megér. A kezelésnél fődolog a jó kiejesztés, ami legjobban sikerül ha a gyümölcsöt jól összezuzzuk, elég meleg helyen erjesztjük és a levegőtől védjük. Ajtós hordókban, erjesztő akona alkalmazásával legjobb erjeszteni, de ha nyitott kádban cefréztünk, ezt is le kell fojtani az erjedés után, úgy hogy a levegő ne érje; ez persze hordókban legbiztosabban sikerül. Így eltartva, tele hordókban, hosszú ideig kár nélkül elmarad a cefre, míg a főzés reá kerül.

Gy. I.

Boros palaczkok leragasztása. (Felelet az 536. sz. kérdésre.) A palaczkok dugóinak és nyakának bevonására a penészedés meggátlása végett tessék közönséges (és bármely pinczeszer-üzlethől megvásárolható) palaczkzurkot használni. Ilyet ugyan házilag is lehetne készíteni fenyőgyantából, vastag terpentintből és egyéb alkalmas anyagokból, azonban nem érdemes, mert így is csak annyiba kerülne az, mint a készen vásárolt szurok. Használhatók a palaczkzurkot (olesóbb pecsétviaszt) egy edényben megolvastjuk és a bedugózott palaczkokat nyakuk közepéig belemártogatjuk. Gy. I.

Szőlő eltevése télire. (Felelet az 537. sz. kérdésre.) A szőlő téli eltartása legjobban sikerül a lazább fűrtü és keményebb bogóju fajtákkal, melyeket október második felében met-szünk le venyigéstől, úgy hogy a fűrt alatt és

ek? Mik a

M. Z.

ül az utóbbi
ezolás után
ormisan na-
s mind egy-
kérem a
pájában egy
a betegség-

J. I.-né.

bor. (Felelet
dt szőlőből
nagas szesz-
és gondos
tartani, de
meghiggadt,
redés töké-
ek bajt fog-
m alacsony,
fel. Utóbbi
hetne venni
elyre azon-
almazandó.
ő berende-
a levegő
melegítése
Gy. I.
(Felelet az
czefrézése
ullott gyü-

fölött egy-egy darab csonk maradjon. Ekkor a hibás bogyókat a nyelecskével együtt hegyes ollócska segítségével kicsipkedjük és a venyigét vízzel megtöltött kis üvegpalaczkokba állítgatjuk bele, hogy a fűrtökből eltartás közben elpárolgó víz a venyigék révén a palaczkokban foglalt vízből pótolassék. A vízbe azonban néhány darabka faszenet és kis csipetnyi kősót kell tenni, hogy a víz a venyigékből kiázott szerves anyagok bomlásától meg ne szagosodjék. Hűvös és egyenletes hőmérsékletű helyiségben, sőtétben, légáramlatoktól védelmezve, lehetséges ily módon szőlőt egész késő tavaszig romlatlan állapotban eltartani, amint azt kivált némely Thomery-i francia természetők régebb idők óta eredményesen gyakorolják. Ők azonban e célra mesterséges hűtéssel ellátott házakat építenek és abban a penész feilépését szorgalmas kéne-zéssel és a levegő nedvességének szabályozása által akadályozzák meg. Megfelelő berendezés nélkül az eltartás oly tökéletesen nem is sikerül, mint a francziáknak, akik májusig, sőt júniusig is eltartják a szőlőt éppen olyan frissen, mintha éppen akkor metszették volna a fűrtöket le, melyeknek még a kocsányai is zöldék maradnak. Gy. I.

Tyuktetvek irtása. (Felelet az 538. kérdésre.) Ha a tyuktetvi alatt a tyukpoloskát, ovantagot tetszik érteni, ugy ezen elősdi irtására vonatkozó utmutatást lapunk f. évi szeptember hó 4-én megjelent számának 1431. sz. oldalán közöltük, kérjük azt elolvasni. Ha ellenben,

246. ábra.

amit mi is gondolunk, hogy úgy van, a tyuktetvek, alatt a tulajdonképeni tetveket tetszik érteni, melyek nem annyira az ólakban, mint inkább az állatokon tartózkodnak, akkor ezek irtását a következőkben mondjuk el.

A tetvek rendkívül hamar elszaporodnak s különösen a fiatal állatokban tesznek nagy pusztítást, az idősebb és jókarban levő állatokon nem szeretnek élőködni, hanem a sovány baromfit, különösen ha az beteges is, hamar

247. ábra.

248. ábra.

tönkreteszik. Nem is ajánlhatjuk eléggé a tenyésztőknek a baromfiólak tisztántartását és a baromfiaknak tisztogatását. Sem szó, sem írás nem elég arra, hogy e fontos dolgot kellően figyelembe tudjuk ajánlani, hogy ezt a gazdaasszonyok szívükön viseljék, okvetlenül szükséges ehhez az állatok, vagyis a baromfiak iránti nagy szeretet. Ha szeretjük a szegény, panaszkodni nem tudó állatokat, akkor azokat gondozni és tisztogatni is fogjuk.

A tetvek nagyon kinozzák a baromfiakat s a tetves állat a jó takarmányozás mellett is leromlik, szomorú, sőt a tetvek nagymérvű elszaporodása esetén valóságos lázba csik és

el is hull. A jó tojótól a tojási kedvet e baj el is veszi és a fiatalok semmit sem fejlődnek.

E tetvek különösen ott szaporodnak el, hol az ól és a baromfi tisztántartására és tisztogatására semmi gondot sem fordítanak. A tetvek az állatokon leginkább a farkon, a szárnyak alatt és a végbélnyílás fölött találhatók s rendkívül kinozzák a szegény állatot.

A tetves baromfi már külsőleg is felismerhető, ha kezünkbe vesszük azt és tollát fel-simítjuk, akkor csakhamar meglátjuk a tetveket. Ha baromfiaink megtetvesedtek, ami a tisztaság elhanyagolása, vagy más helyről jött tetves baromfiaktól származott, gondunk legyen arra, hogy a tetvektől azokat mielőbb megszabadítsuk, nehogy az előbb leirt következmények álljanak elő.

A tetvek pusztítására igen jó szer a dohányhamuból és halzsirból készült kenőcs, melylyel a fentebb megnevezett helyeket jól bekenjük. Jó a *terpentinolaj* is. De használják azonkívül a *tetűsirt* is, amely minden gyógyszerárban kapható.

Legujabban használják a *spiritusban oldott rozmarin-olajat*, melyet a tollazat közé fecskendeznek, ugyanezzel szokás a kotlós fészket és befecskendezni.

Az ólakat *Aschenbrandt*-féle porral készített meszteljjel kell kimeszelné s a padozatot fellocsolni.

Legujabban a gödöllői m. kir. baromfitenyésztő-telep és munkásképző iskolánál a baromfitetvek ellen az amerikai *„Death to Lice”* nevű rovarport használjuk, mely nálunk *Geitner és Rauschnál* Budapesten, Andrassy-ut 8. kapható.

Ez alkalommal 4 képen bemutatom e pornak a használatát is.

A 246. számú képen látható a por alkalmazása nagyobb és fejlettebb állatoknál,

249—250. ábra.

amikor a por a tollak közé lesz szórva és a toll jól felborzolva, hogy a por a testhez jusson és az elősdiakat elkábítsa, megölje.

A 247. számú képen láthatjuk, miként kell a kotlóst a porral meghinteni, hogy ha tetves, az elősdiektől megszabaduljon.

A 248. képen látjuk a kis csibék beporolását és végre a 249. és 250. kép bemutatja a tetves és az e porral behintett és tetveitől megszabadult kis csibét.

E por igen jó hatású, annak használatát bátran ajánlhatom.

Centrifugális szivattyuk. (Felelet az 539. számú kérdésre.) A centrifugális szivattyu legnagyobb szívóképességét 5 méternél magasabbra nem tanácsos venni. Legjobban szív, ha lehetőleg közel teszik a víz színe fölé. — Emelőképesége is korlátozt, a mennyiben az egész emelési magasság, beleszámítván a szívó magasságot is, 12—15 méter.

Nagyobb emelési magasságokra a szélkázános szívó-nyomó szivattyuk szolgálnak, melyek 6—7 méter szívás mellett tetszőleges magasságig emelnek vizet. i. S. P.

Buza kiválasztása árpa közül. (Felelet az 540. sz. kérdésre.) Buza közül az árpát semmiféle rostával sem lehet teljesen kitisztítani. Többszöri trieurözéssel ugyan némileg megtisztul a buza az árpától, de teljesen nem. Sok mindenféle kísérletet végeztek már ez irányban, de eredményre nem vezetett egyik sem. i. S. P.

Szalmakötelek készítése. (Felelet az 541. sz. kérdésre.) A szalmából font kötél használható kéve bekötésére és a Clayton és Shuttleworth-cégnél kapható Petersen-rendszerű szalmakötél

fonógéppel jó köteleket lehet készíteni. Propper Samunál is kapható szalmakötél fonógép, mely direkte kéveköteleket készít. A tél folyamán elkészíthetők a kötelek, csak száraz helyen kell őket tartani. i. S. P.

Baromfiak elhullása. (Felelet az 542. sz. kérdésre.) A szükszavu leírásból lehetetlen az elhullásokat okozó betegség természetét megállapítani s azért nem is ajánlhatunk ellene radikális gyógyszert. Csak a mennyiben a tömeges elhullás valószínűvé teszi valamely fertőző betegség fenforgását, ajánljuk a még egészséges állatok áthelyezését tiszta helyre, a régi tartózkodási helynek alapos fertőtlenítését s általában minden irányban a lehető legnagyobb tisztaságot. A betegség mibenlétének pontos megállapítása végett czélszerű volna, ha egy vagy több elhullott libát állatorvos felboncsolna, esetleg egy-két hulla az állatorvosi főiskolába is beküldhető a diagnoszis megállapítása czéljából. —y.—

A kassai gyümölcskiállítás kitüntettjei.

Az Abauj-Torna, Borsod, Sáros, Szepes és Zemplén vármegyék gazdasági egyesületei által Kassán rendezett gyümölcs- és kertészeti kiállításról a „Köztelek” előző számában röviden már megemlékeztünk. A díjazásról részletes tudósítást csak lap zárta után vetünk s ezért azt most kiegészítésül az alábbiakban közöljük. Díjazva lettek:

I. Szőlészeti csoportnál állami aranyéremmel: *Bodrogszerdahelyi immunis homoki szőlő-telep részv. társaság* 34 faj csemegegyűteményért s a csomagolási eljárás bemutatásáért. *Kiállítási díszoklevéllel: Elek Árpád Sajó-Szent-Péter*, 90 faj csemege- és borszőlőért. *Ezüstéremmel: Munkácsi József Kassa*, 94 faj vegyes szőlőért. *Elsőrendű elismerő oklevéllel: dr. Hornyay Béla S.-A.-Ujhely, Thuránszky László S.-A.-Ujhely és Czemer Nándor Beregszász*, mindannyian csemegezőlőért. *Bronzéremmel: gróf Hadik János Nádaska* 50 faj vegyes szőlőért és *Kun Frigyes S.-A.-Ujhely* csemegezőlőért. *Közreműködési oklevelet* 3 kiállító kapott.

II. Dísz- és konyhakertészeti csoportnál állami aranyéremmel: *Berger József kereskedő kertész Kassán*, jól nevelt meleg- és hidegházi növénygyűteményért. *Kiállítási díszoklevéllel: Hazdra Ferencz kertészete Semsén*, jól nevelt melegházi növényekért, *Migály Sándor* kertész Kassán, kötészeti munkáért, *Gürtler Károly földbirtokos Gagy-Bátor*, szántóföldön termelt cactus györgyikeért, *Jászai Manó* kertész Kassán, zöldségért, *Kubik Györgyné* virágcsarnoka Kassán, kötészeti munkáért, gróf *Zichy Meskó Jakab Bodókö-Váralja*, zöldségért, dr. *Glaner Gyula Kellemes*, burgonyagyűteményért, *Török József urad* kertész Szepes-Mindszent, zöldségért. *Állami ezüstéremmel: Brihaeck Antal* kertész Kassa szép növényekért, *Gürtler Károly földbirtokos Gagy-Bátor* gazdasági termékekért, gróf *Hadik János Nádaska* zöldségért. *Elsőrendű elismerő oklevéllel: Berger József* kertész Kassa, zöldségért, *Tonsch Albert* Kassa, növényekért, *Jászai Manó* kertész Kassa, piaci növényekért, *Fiedler Károly* Kassa, zöldség és burgonyaért, *Widder Mor* Abauj-Széplak, burgonya és káposztáért, *Kis Gusztáv Töltszék*, zöldségért, *Stögermayer Alajos* Eperjes és *Schweigler Gyula Liptó-Szent-Miklós*, zöldségért. *Állami bronzéremmel: Migály Sándor* Kassa, pelargonium gyűteményért, özvegy *Schirger Emilné* Kassa, Phyllo-dendronért, *Havas János Szepsi* zöldségért, *Kassai püspöki papnevelő intézet* kertészete és gróf *Zichy Károly* bárczai kertészete, zöldségért. *Másodrendű elismerő oklevelet* kapott 7 kiállító. *Pénzjutalomban* 9 kiállító részesült.

III. Gyümölcsészeti csoportnál állami aranyéremmel: *Piller Kálmán Piller-Peklén* és gróf

Hadi János Nadaska. *Diszoklevél* (I. b. díj) özvegy gróf *Forgách* Sándorné Alsó-Kemenceze, *Berzeviczy* Edmund Berzevicze, özvegy *Zichy* Rezső grófné Enyiczke, *Kiszely* József Kassa, gróf *Zichy* Meskó Jakab Bodókö-Váralja, *Pulszky* Géza Zsebfalu, gróf *Pálffy* Lászlóné Göncz, ez utóbbi igen szép gyümölcskonzerv gyűjteményes kiállításáért. *Allami ezüstéremmel* (II. a díj) *Semsey* László Semse, *Littman* Sándor Kassa, *Aranyossy* László Kassa, *Munkácsy* József Kassa. *Elsőrendű elismerő oklevél* (II. b. díj) *Widder* Mór Abauj-Széplak, *Bikky* József Kassa, *Török* József Szepes-Mindszent, *Szász* József Nagybánya, *Harsányi* József Torna-Almás, *Forgács* Émerose Kassa, *Frindt-Csörghe* Katalin Bodolló, *Hodossy* Imre Kis-Sáros, *Szencsecsányi* József Kis-Szeben, dr. *Tóth* Imre Selmezbánya, *Szalay* László Kassa, ifj. *Melioris* Kálmán Kis-Sáros, özvegy *Czipszer* Lejosné Sepsí, *Noviczky* Lajos Kassa. *Allami bronzéremmel* (III. a) díj *Paikoss* Endre Beszter, *Berzeviczy* Ignác Berzevicze, *Gilányi* János Kassa, *Szent-Imrey* Gyula Gibárt, *Reiter* György Kassa, *Holenia* Ernő Kis-Sáros, dr. *Brósz* Lászlóné Kassa, özvegy *Lükő* Kálmáné Kassa, *Gedeon* Mátyás Kassa, *Kapossy* Menyhért Zemplén-Vásárhely. *Másodrendű elismerő oklevél* (III. b) díj 26 kiállító. *Pénzbeli jutalommal* 18 kiállító lett jutalmazva. *Permetezőkészülék* 2 kiállító kapott. *Közreműködői oklevelet nyert* 7 kiállító.

IV. *A vegyi anyagok csoportjánál diszoklevél*: Hungária műtrágyagyár.

V. *Szakirodalom kiállításánál*: *Vitéz* Adolf könyvkiadó Kassán diszoklevél.

VI. *Kerti eszközök, gépek és felszerelések* nál diszoklevél: *Mayfarth* és társa Bécs. *Elsőrendű elismerő oklevél* 5 kiállító lett kiöntetve.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Hamis mérleg.	Oldal
A kassai gyümölcskiállítás kiténtettjei.	1663
Növénytermesztés.	
Répafelevek besavanyítása.	1664
Állattenyésztés.	
A marhamérleg jelentősége az állattenyésztő gazda kezében.	1665
Takarmanózkodás.	
Szalmatermesztésünk súlyáról.	1665
Baromfitenyésztés.	
A tojás szövetkezeti értékesítéséről.	1667
Gazdasági gépészet.	
Önműködő vízszabályozó készülék gőzkazánokra.	1667
Levélsekény.	1668
Vegyések.	1670
Kereskedelem, tőzsde.	1671

Kinevezések. A földmivelésügyi miniszter dr. *Szell* László a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézethez beosztott gazdasági tanintézet-i segédtanárt, gazdasági akadémiai segéd-tanár, *Balogh* Sándor a kassai gazdasági tanintézetnél alkalmazott ösztöndíjas gazdasági segédet intézősegéddé nevezte ki.

Az állami erdősités. A kopár területek beerdősítése érdekében évről-évre szaporítottak a csemetekertek, melyeknek száma 22 és területük száma 297 hold. Ez évben a földmivelésügyi miniszter rendeletére újabb 18 csemetekertet létesítettek 45,5 katasztrális hold kiterjedésben s a jövőben is tervben van a csemetekertek szaporítása. A már meglévő területen 108 millió csemete termeltetvén, ebből 15 ezer katasztrális hold beerdősítése vált lehetségessé, 2375 holddal több, mint a múlt évben. Fiumében szintén újabb csemetekertet rendeztek be a Karszt beerdősítésére.

Angol gazdák tanulmányutja Magyarországon. *György* Endre a földmivelésügyi miniszterium angolországi szaktudósítója itthon járt *Dymond* urral, az essexi gazdasági egyelet kiküldöttjével, aki az itteni mezőgazdasági viszonyok iránt érdeklődve, felkereste egyesületünket is, támogatásunkat kérve annak érde-

kében, hogy az angol gazdákból álló nagyobb társaságnak egy Magyarországon teendő mezőgazdasági tanulmányut megtervezésében segédkezzünk. Hogy mennyire kellemes tapasztalatokkal távozott *Dymond* ur, az alábbi levél bizonyítja, melyet az Essexi Gazdasági Egyesület intézett gróf *Dessewffy* Aurél az OMGE. elnökéhez. A levél a következő: „Felhatalmazást nyertem az Essexi Gazdasági Egyesület részéről, hogy meleg köszönetemet fejezzem ki Gróf urnak azon kitüntető szíveségéért, melyben *Dymond* urat volt kegyes részesíteni, akkor, a midőn ő Magyarországon járt az ottani földmivelésügyi tanulmányozás céljából. Van szerencsénk arról értesíteni Gróf urat, miszerint bizottságunk azt határozta, hogy Magyarország földmivelésügyeit behatóan tanulmányozandó, egy újabb bizottságot küldünk ki és a jövő év egy arra alkalmas szakában utazást tervezünk Magyarországra, kérjük Gróf urat, legyen kegyes kiküldöttjeinket szívesen fogadni és a szükséges utbaigazításokkal ellátni. Küldöttjeink csak úgy várnak eredményt utazásuktól, ha Gróf ur későbbi jóindulatára is számíthatunk. Az van tervbevéve, hogy hivatalos kiküldöttjeinkhez Anglia egyéb részeiből is fognak érdeklődők csatlakozni. A Essexi Gazd. Egyesület ugyanily értelmű levelet intézett *Darányi* földmivelésügyi miniszterhez is. Szívesen vesszünk tudomást a gazdák ezen magyarországi kirándulásáról s annak idején, ha közibénk jönnek, kalauzolóit is leszünk, hadd ismerjék meg Magyarország agrikultúráját s ha megismerték, híret vigyék el a Nyugatra is. Ezzel elsősorban nekünk és magyar gazdálkodás hírnevének használnak.

A gabonaértékesítés szervezése Németországban. Németországban már régebben foglalkoznak azzal a tervvel, hogy a gabonaértékesítést a gazdasági egyesületek kezébe tegyék le. A német gazdák egyesületei meg is tették e részben a kezdeményező lépéseket s a gabonaértékesítés ott már több helyen a gazdasági egyesületek útján bonyolították le, újabb csak azon voltak, hogy az állam is támogatásban részesítse azokat. Mint most a „Frankfurter Zeitungnak“ Elzász-Lothringiából írják, ott a gazdasági egyesületek szövetsége már a kormány messze menő támogatásával veszi kezébe a gabonaértékesítés szervezését. Egyelőre a legfontosabb eladási és koczázati üzlet lesz a szövetséghez áttéve s egy Manheimben létesítendő bevásárlási és eladási bizományos által bonyolították le a közvetlen vétel és eladás. A bevásárlás a legpontosabb ellenőrzéssel és a legmondosabb elszámolással fog történni készpénz fizetés mellett, a termény mennyiségéhez mérten az eladási százalék levonásával. — Az új szervezet az elmúlt nyáron tevékenységét már megkezdte s a mint már eddig is látható, életképessége előre biztosítva van. Fokozza ezen szervezet biztonságát az is, hogy az állam a legmesszebbmenő kedvezményeket adta meg. Kilátásba helyezte az üzleti tőke egy részének biztosítását olcsó kamattal, a mely lehetővé teszi az üzlet fejlesztését, továbbá azt, hogy Manheimben megfelelő nagyságú raktárhelyiségek állítsanak fel.

A magyar korona országainak külkereskedelmi forgalma 1900-ban. A magyar kir. központi statisztikai hivatal most tetté közzé Magyarország külkereskedelmi forgalmának 1900. évi végleges eredményét. Külforgalmunk annál inkább magára vonja a figyelmet most, midőn a függő vámkérdések izgalomban tartják a termelő- és fogyasztóközönséget. Az előttünk fekvő hivatalos statisztikai közleményből kiragadjuk a következőket: összes kivitelünk értéke ez évben 217 millió koronával haladta meg behozatalunk értékét, holott eddig a legkedvezőbb évben is (1890-ben) csak 89 millió korona kiviteli többletünk volt. Behozatalunk 1900-ban 34,58 millió métermázsát tett, 4,47 millió métermázsával kevesebbet, mint 1899-ben, míg ellenben kivitelünk 1900-ban 69,50 millió métermázsára rugott, 13,29 millió métermázsá-

val többre, mint a megelőző évben. Érték szerint külforgalmunk a két utóbbi évben így alakult: Behozatal 1899-ben 1198,76 millió kor., 1900-ban 1.110,35 millió kor. Kivitel 1899-ben 1.200,50 millió korona, 1900-ban 1.327,48 millió korona. Míg tehát behozatalunk 1900-ban 88 millió koronával hanyatlott, kivitelünk 127 millióval emelkedett. Erősen csökkent *gabona-behozatalunk* is (49,99 millió koronáról 22,53 millióra) kivált a búzabehozatal, mely az őrleli kedvezmény megszűnté folytán 1,67 millió métermázsáról 192 ezer métermázsára esett, értéke pedig 23,23 millió koronáról 2,19 millióra. *Vágó- és igásmarhát* is jóval kevesebbet hoztunk be; az értékben is kifejezésre jut ez, mely 31,90 millióról 26,81 millióra szállt.

Kivitelünk kedvező alakulását első sorban gabona- és lisztexportunk emelkedésének köszönjük. Buzakivitelünk 3,69 millió métermázsával 5,46 millióra, liszt kivitelünk 5,67 millióról 6,87 millió métermázsára, rozskivitelünk pedig 2,06 millió métermázsáról 3,46 millió métermázsára emelkedett. *Zabkivitelünk* szintén nagyobb volt 1900-ban, min* a megelőző évben, csak árpból és kukoriczából vittünk ki valamivel kevesebbet. Összes gabona- és liszt kivitelünk értéke a csökkenő árak dacára 1900-ban 439,5 millió koronára rugott, 41,5 millióval többre, mint a megelőző évben.

Örvendetes emelkedést mutat *vágómarha-, sertés- és ló kivitelünk* is. Ez árucsoport értéke 186,7 millió koronáról 203,8 millióra szállt fel. Különösen ki kell emelnünk sertés kivitelünk újabb fellendülését, mely néhány évvel ezelőtt a sertésvesz következtében annyira aláhanyatlott, hogy 1897-ben már csak 200,362 darabot vittünk ki, míg ellenben a múlt 1900 évben kivitelünk 485,464 darabra rugott, majd százezer darabbal többre, mint 1898-ben, a mikor már szintén örvendetes emelkedést konstatalhatunk. *Ló kivitelünk* 55 ezer darabbal, eddig nem ismert magasságot ért el, a miben természetesen része volt a délafrikai nagy keresletnek. Az állati termékek közül jelentékenyen emelkedett *disznósir-, szalonna-, vaj- és tojás kivitelünk*; ellenben *gyapjukivitelünk* több mint 30%-kal hanyatlott.

Európa vajkereskedelme. Magyarország vajkivitele az 1900. évben 31,745 mmázsát tett ki, míg a közös vámterület exportja ugyanezen évben 58,062 métermázsára rugott. Ezzel szemben a többi európai államok vajkivitele a következő adatokból tűnik ki. Franciaország múlt évi vajkivitele 253,353 métermázsára volt, megjegyzendő azonban, hogy ez a szám az előbbi évek kiviteléhez képest meglehetősen hanyatlást jelent. Nagyban emelkednek az észak-európai vajtermelő államok (Különösen Dánia) évi exportjai. Így Norvégia 1900-ban körülbelül 14,740 métermázsára vajat vitt ki, Svédország 1898-ban (újabb adatok nem állnak rendelkezésre) 230,570 métermázsára. Dánia átlagos évi vajkivitele 1895—1898 között 680,470 mmázsára volt, körülbelül 150 millió osztrák-magyar koronaértékben. Hasonlóképpen emelkedik Finnország, Oroszország, Ausztrália és Kanada vaj-exportja.

Mémlókiállítás és vásár. A Tattersall telepen folyó hó 13-án és a következő napokon tartott meg a mémlókiállítás és vásár, melyre összesen 91 mént jelentettek be, köztük 75 db angol telivért, 16 drb egyéb vért lovat. A tulajdonképpeni vásár 14-én vette kezdetét, amikor is az állam részére ejtették meg a vásárlásokat. A versenypályára elővezetett lovakat egyes bizottság bírálta felül, amelynek tagjai voltak a földmivelési kormány részéről: *Nemeskéri Kiss* Pál államtitkár, *Losonczy* Mihály min. tanácsos, *Budaházy* és *Podmaniczky* Gyula br. min. titkárok, *Dezso* őrnagy, kisbéri ménésparancsnok, *Schlosser* őrnagy sz.-fehérvári, *Perczel* százados debreczeni, *Némay* őrnagy nagykovácsi, *Prónay* őrnagy mezőhegyesi ménésparancsnokok; magánosok részéről: br. *Üchtritz* Zsigmond, gróf *Szapáry* Iván, *Fay* József, *Purgly* Sándor; a Tattersall részéről: *Gall Kropf* Béla titkár. Az

állam részére a következő méneket vették meg: *Sényi* Sándor: Gallatrac (4000 K.), *Egyedi* Arthur: Remete (3000 K.), *Károlyi* István gr.: Fétard (3000 K.), *Andrée* (10,000 K.), *Üchtritz* Zsigmond br.: Adolf (6000 K.), *Nickert* (8000 K.), *Blaskovich* E. Néha (6000 K.), *Pálffy* József gróf: Shannon (10,000 K.), *Eszterházy* László gróf: Mordány (6000 K.), *Eszterházy* Béla gróf: Dante (10,000 K.), *Szemere* Miklós: Cinquevallo (3000 K.), *Harkányi* János br.: Enzio (4000 K.), *Loti* (4000 K.), *Fáy Hatás* Gedeon: Eros (10,000 K.), *Lederer* S.: Boldog (5000 K.), *Timár* (6000 K.), *Andrássy* Géza gróf: Cid (12,000 K.), *Bohó* (6000 K.), *Jankovich* Bésán Gyula: Paragraf (3000 K.), *Springer* Gusztáv báró: Galba (3000 K.), *Alichachi* (3000 K.), *Wenckheim* Dénes gróf: Garabocziás (8000 K.), *Gaiszt* Gáspár: Svitcher (6000 K.), *Keczer* Miklós: Gagarin (2500 K.), *Pálffy* József gr.: Best-Man (2009 K.), *Rém* (2000 K.), *Jankovich* B. Elemér: Maestoso I., II. (2000—2000 K.) nevű ménlovaikat. Gazdát cseréltek még: *Sényi* Sándor Caribrodja 4000 K.-ért, megvették *Urbán* Péter és *Pungly* László kovácsházai birtokosok, báró *Harkányi* János Canovas-a 5000 K.-ért gróf *Nemes* János, *Dréher* Antal Brodler-e *Horváth* százados 2000 koronáért. A ménlovásár anyagi eredménye elég jónak mondható, a bemutatott mének kvalitása tekintetében sem lehetett panasz.

Terményszállítások a hadsereg részére. A m. kir. budapesti honvédelelmező-raktár 1902. évi önkezelési szükségleteinek biztosítására nézve kibocsájtott hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

A bevásárlandó cikkek beszállítási ideje	helye	A bevásárolt rozs zab	
		A következő részletekben szállítandó be métermázsákban	—
1901. november hó első tiz napján	M. kir.	1300	—
évi december hó első tiz napján	honvédelelmező-raktár	1100	—
január hó első tiz napján	Budapest,	1100	1600
1902. február hó első tiz napján	III. ker.,	1100	1600
márczius hó első tiz napján	Vörösvári-utca	1100	1600
évi április hó első tiz napján	105. szám*	1100	1800
május hó első tiz napján			
	Összesen:	7900	8200

Szállítási módokat, bántételek és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a m. kir. budapesti honvédelelmező-raktár.

A legeltetés a Székelyföldön. A földmiveltügyi miniszter a Székelyföld gazdasági helyzetének javítására alkalmas egyik tényezőnek, az állattenyésztésnek, lehető támogatása érdekében elhatározta, hogy az erdők fentartásának biztosítására vonatkozó intézkedéseket az állattenyésztés érdekeire való figyelemmel revideáltatja. Kijelentette, hogy a Székelyföldön 45,000 katasztrális holdon már létesített fás legelő-gazdaságot, amennyiben lehetséges kiterjeszteni. A miniszter egyúttal kijelentette, hogy az erdei legeltetés ez újabb szabályozása előtt a tekintetbe jöhető területeket egy erdészeti és egy mezőgazdasági szakértővel megvizsgálattja. Csik, Háromszék, Maros-Torda és Udvarhely vármegyékbe egy-egy erdészeti és egy-egy mezőgazdasági szakértőt küldött ki. A kiküldöttek általában véve megvizsgálják az állami kezelésbe vett mind-amaz erdőket, amelyek egyes részeinek fáslegelőképpen való berendezése, vagy a legeltetés tilalma alól való föloldása szempontjából figyelembe jöhetnek.

alatt kiképzést. Ebben a szakiskolában szeptember 28-án ejtettek meg a képesítő zárvizsgák *Kubinyi* Mihály tejjgazdasági miniszteri kiküldött elnöke alatt. A vizsgázott tanulók, a mellett hogy a tejjgazdálkodás minden részében kellő jártasságot mutattak fel, a modern tejjgazdasági eszközök és gépek kezelése, azonkívül a tejjvizsgálat minden fázisában is kitűntek. Valóban ügyes és szakértő egyéneket kaphatnak nagyobb tejjgazdaságaink az ezen munkásokat képző iskolákból.

200 fogyasztási szövetkezet. A magyar gazdaszövetség központi fogyasztási és értékesítő szövetkezte a „Hangya” most alakította meg a kétszázadik fogyasztási és értékesítő szövetkezetét *Varbón* Borsodmegyében. Az új szövetkezet tagjainak száma 110, az üzlet-részeké 190, 3800 korona értékben. A *Hangya* 1898 év derekán kezdte meg működését, a 200 szövetkezet tehát 3 évi munkásság ered-

ménye. Legtöbb szövetkezte van az ország északnyugati részében: Nyitra, Pozsony és Sopron megyékben — továbbá Heves-, Borsod-, Szatmar- és Sárosmegyében és a Dunán túl. Ezenkívül elszórtan az ország minden vidékén alakított fogyasztási szövetkezeteket, melyek elenyésző csekély kivétellel mind jól működnek. A *Hangya* első évi áruforgalma alul volt a fél millió — a második évben: 1 millió 200 ezren felül — a folyó üzletév forgalma pedig a 2 millió is felül lesz.

Homoki borsóval való kísérletek. Magyarország homokvidékein aránylag kevés takarmányt termelnek, azért a földmiveltügyi miniszter megbizta a növénytermesztési állomás vezetőjét, hogy homokos talajokon különféle takarmánynövényekkel végezzen termelési kísérleteket annak megállapítására, hogy száraz klímánk alatt melyeknek termesztése ajánlatos. A kísérletekről érdekes jelentést tesz *Cserhádi* Sándor az állomás vezetője. Többek közt a homoki borsót jelzi oly takarmánynak, mely még oly gyenge talajban is, ahol a bükköny meg nem terem, szépen diszlik. *Cserhádi* több birtokos figyelmét is felhívta erre, így *Debreczen* táján, a *Nyírség* homokján, *Kecskemét* vidékén máris biztató lendületet vett a Németországban nélkülözhetetlen takarmány.

Külföldi hírek. Rakodási határidő az orosz vasutaknál. Az orosz vasutakon oly áruk, melyek gyors romlásnak vannak alávetve és a melyeknek raktározására különleges vagy tágas hely szükséges, vagy melyeknek raktározása egészségügyi vagy tűzrendőri szempontból vagy csekély értékűre való tekintettel nem kívánatos, a címzett által — meghatározott időn belül — átveendő. Ha e határidő elteltével sem a feladó, sem a címzett nem rendelkezik az áruk felett, akkor azok a vasutigazgatóság részéről a fennálló határozmányok értelmében a legtöbbet kinalónak el fognak adadni. A befolyt összeg a vasut költségének levonása után az áru birtokosának átadatik. — **Gyapjувásár Liverpoolban.** Szeptember havában tartották meg Liverpoolban a keletindiai gyapjувásár ötödik sorozatát. Ennek eredményéről liverpooli főkonzulátusunk szeptember havi jelentésében a következőket írja: Az eladók 18,758 bál gyapjút hoztak a piacra. Ebből 13,250 bált eladtak s valószínűleg a többi is vevőre talál, ha az áru jobb minőségű lett volna. A jobb fajta áru jegyzése a júliusi jegyzéshez képest nem változott, ellenben a gyengébb minőséget ugyanazon időhöz képest olcsóbban jegyezték. Mintegy 3000 bált amerikai számlára vásároltak. Az európai vevők azonban tartózkodóak voltak, mert az áru nem felelt meg teljesen a kontinens kívánalmainak.

Hibsigazítás. A „Köztelek” 79. számában „A takarmánytermesztésről általában és a homoktalajok néhány takarmánynövényéről” című cikkben az 1616. oldal 3-ik bekezdésének végén ez áll: „a remélhető trégyamennyiség kiszámítása tudvalevőleg úgy történik, hogy a rendelkezésünkre álló és az állatokkal feletetendő takarmány szárazanyaga egész súlyát és az így nyert számot megszorozzuk 4-el. E helyett: a takarmány szárazanyaga súlyának feléhez hozzáadjuk az aom szárazanyaga egész súlyát és az így kijött számot szorozzuk 4-el helyesbítendő.”

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz., és VI., Andrássy-ut 23. sz.

Ajánl és veszi:

biborherét, homok (szöszös) bükkönyt (Vicia Villosa) őszi borsót, őszi bükkönyt, tavaszi repcét, őszi repcét, (káposzta-repcét), mustármagot, csibehurt.

NYILTÉR.)*

Stassfurti kaintotszavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24%
énsavas káli tartalommal,**Stassfurti kálitrágyasót**szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-
savas káli tartalommal, továbbá mindennemű**egyéb műtrágyaféléket**

elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít

„HUNGÁRIA“műtrágya, kén- és vegyi ipar rész-
vénytársaság
BUDAPEST,
V. ker., Fürdő-utca 8. szám.

1900. évi forgalom: 26000 zsák.

**Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét****a budapesti gyapjú-aukciókra.**melyek az év folyamán több sorozatban,
nevezetesen**julius és szeptember hónapokban
tartatnak meg.**Az aukciókra felküldött és **Gyapjúárve-
rési vállalat Budapest, Dunaparti
teherpályaudvar** címzett gyapjúküldé-
mények a M. Á. V. összea vonalain **totemes
díjkedvezményben, valamint ingyen
raktározásban** részesülnek.Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál:**Gyapjúárverési vállalat
HELLER M. S. TÁRSA,**

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

Magy. kir. államvasutak.
134456/901. sz.**Pályázati hirdetmény.**A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1902.
évben, esetleg az 1904. év végéig évenként szükséges
mintegy 5000 darab fürdőszivacs szállítására ezennel
nyilvános pályázatot hirdet.Az ivenként egy koronás okmánybéllyel ellátott
ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1901. évi november
8-án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag
és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy
postán oda beküldendők. Ugyanezen időpontig átadandók
ugyanott a kötelező minőségi minták is.Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag évi értéké-
nek 50%-a legkésőbb 1901. évi november 7-én déli 12
óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál
leteendő.Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a
122291/96. sz. általános szállítási feltételek.A szállításra vonatkozó egyéb részletes módo-
zatok az ajánlati felhívásban foglaltaknak, mely az
igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál,
valamint az üzletvezetőségeknel és a hazai kereske-
delmi és iparkamaráknál megtekinthető.Ezen ajánlati felhívás az ajánlatot tenni szándé-
koznak a fentnevezett anyag és leltárbeszerzési
szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra
postán megküldetik.

Budapest, 1901. október hóban.

Az igazgatóság

*) Az e rovat alatt közlöttékért nem vállal fele-
lősséget a szerkesztőség.Megjelent az „Országos Magyar Gazda-
sági Egyesület” kiadásában **Az Ujlaki Uradalom
Üzleti berendezése a „Köztelek” szerkesztősége**
által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával.
Írta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes
uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és
az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó
részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos
könyv ára portómentes megküldéssel: 55
krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba
intézendők.**KERESKEDELEM, TŐZSDE.****Budapesti gabonátözsde.**(Guttman és Wahl budapesti termény-
bizományi cég jelentése.)**Napijelentés a gabonáüzletről.
1901. október 18.**Az elmúlt napokban a gabonavilágpiac ismételten
s: ilárdabb irányzatban indult, de állandóságra ezen ten-
dencia csak nem vergődhetett. Általánosságban az
áralakulásokra ez egyszer az európai piacok voltak be-
folyással és az árutulajdonosok ugylátszik a csekély
amerikai kínálatból kifolyólag magasabbra szabták köve-
teléseiket. Az Egyesült-Államok látható buzakészlete az
utolsó héten két millió bushellel növekedett, míg az
elmúlt év hasonszakában egy csekély visszaesésről
jeleztettek.Argentiniából eddig nagyon jó hírek érkeztek,
csak az utolsó jelentésben volt szó egy kis esőhiányról;
mindenesetre figyelemmel kísérjük az ottani dolgokat,
de a december vége felé következő aratásig ezen köz-
társaságból még nagyon sok ellentmondó hírt fogunk,
illetve kényszerítve leszünk közölni.Olaszországból a behordott gabonáról még min-
dig igen különféle adatokat közölnek, hogy azonban
mégsem olyannyira rossz az ottani eredmény, mint
néhány oldalról híresztelik, legjobban bizonyítják a
Fekete-tenger kikötőiből óriási mennyiségekben utnak
indított buza- és rozsrakományok.Nálunk a malmok vételkedvények behatása alatt
ma ismét esendesebb irányzat uralkodott; elkelt össze-
sen 22,000 métermázsa *készbuza*, esendesen tartott
árakon.

Mai eladások Uj buza:

Tiszavidéki:

500 mmázsa	79 kg.	17.—	korona 3 óra.
100	79 ⁵	16.80	„
400	79	16.80	„
100	79	16.80	„
100 mmázsa	79 kg.	16.60	korona 3 óra.
100	79	16.60	„
100	78	16.60	„
100	78 ⁸	16.60	„
100	78 ⁸	16.60	„
100	78 ⁵	16.75	„
300	78 ⁵	16.60	„
200	78 ⁵	16.60	„
200	78 ⁹	16.65	„
100	78 ⁵	16.60	„
400	79	16.55	„
100	77 ⁸	16.50	„
100	77 ⁵	16.20	„
500	77	16.40	„
500	77 ⁵	16.40	„

Mezőhegyesi:

3100 „ 78 „ 16.95 „ „

Szentési:

4000 „ 78 „ 16.95 „ „

Fehérmegyei:

100 „ 77 „ 16.40 „ „

300 „ 73³ „ 16.20 „ „

Pestmegyevidéki:

200 „ 78⁵ „ 16.50 „ „

100 „ 77 „ 16.50 „ „

100 „ 76⁵ „ 16.20 „ „

100 „ 76 „ 16.— „ „

100 „ 76⁵ „ 16.— „ „

200 mmázsa 76 kg. 15.80 korona 3 óra.

200 „ 75 „ 15.70 „ „

Szt-tamási:

2600 „ 70² „ 16.45 „ „

Becskeréki:

3600 „ 76⁸ „ 15.60 „ „5800 „ 76² „ 15.50 „ „

Pancsovai:

300 „ 74⁵ „ 15.10 „ „

(Az árak 50 kg.-ként koronaértékben értendők.)

Rozs kevés érdeklődés mellett ma szintén válto-
zatlan. Azonnali szállításra budapesti egyenértékben
13.80 koronáig terjedő árak érhetőek el.Árpában a hangulat és árak változatlanok, hely-
ben 11.60—12.10 koronás árakat jegyzünk.Zabban tartott árak mellett szilárd az irányzat.
Minőség szerint helyben 14.70 koronáig terjedő árakat
fizetnek.Tenyeri változatlan irányt követ azonnali szállí-
tásra budapesti egyenértékben 10.40 koronás árakat
jegyzünk, míg Kőbányán 10.50 koronát fizetnek.**Szeszüzet.**A kontingens nyersszesz ára Budapesten 42.—
42.50 K.Bécsi jegyzés 39.80—40.20 korona kontingens
nyersszeszért.Prágai jegyzés 128.— korona adózott és
37.50— korona adózatlan szeszért.Triestzi jegyzés 14.75—15.— korona kiviteli
szeszért, 90% hektoliterje.Budapesti heti jegyzés: nagyban
korona kicsinyben
korona

Finomított szesz	115.50—116.50	117.50—118.50
Élesztőszesz	116.—116.50	117.50—118.50
Nyersszesz adózva	114.—114.50	115.50—116.50
Denaturált szesz	33.—33.50	34.—35.—

Az árak 10,000 literfokkonként hordó nélkül bér-
mentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénz
fizetés mellett értendők.**Vetőmagvak. (Mantner Ödön tudósítása.)**Vöröshere. Eddig a kínálat leginkább gyengébb
minőségekre szorított, most azonban már jobb áru
is kerül meglehetősen mennyiségben piacra. Egyrészt ez,
másrészt ama körülmény, hogy a termelők árköve-
teléseiket leszállították, élénk forgalmat idézett elő, mely-
ben a kivitel is részt vett. A külföldi piacokon Cseh-
ország is képviselve volt ajánlatokkal. Amerika szilárd
jegyzésekről tudósít. *Luczernamag.* A múlt hét óta lé-
nyeges változás nem állott be. Hóni termései mag, kü-
lönösen jobb minőségű hamar vevőre találtak, míg
ellenben a francia jegyzések, a piac jelenlegi helye-
zeténél fogva, üzletkötésre nem igen kecsegtettek.
Olaszországból még nagyon gyéren érkeznek az ajánlat-
ok, úgy látszik, hogy ott az üzlet tisztázását várják
előbb be. *Fümagvakra* általában kedvező a hangulat,
angol perje ismét magasabbra jegyeztetett. *Baltacim,
büköny, muharmag* ajánlatok híján nem forgalmaz-
tatott.

Jegyzések 50 kilonként Budapesten:

Vöröshere	43—52—	korona.
Luczernamag	43—50—	„
Muharmag	7—7.50	„
Tavaszi büköny	7—7.25	„
Őszi borsó	7.50—8.25	„
Baltacim	13.50—14.50	„

Hedrich és Strauss „Királyalom” üzleti tudó-
sítása a „Köztelek” részére. 1901. október 18-án.**Rozsliszt**

Szám: 0 O/L I. WR. II. II/B III.

Ár: Kor. 22.60 22.— 21.10 20.80 19.60 17.20 14.80

Köleskása:

Szám 0 1 2 3 4

Ár: Kor. 23.50 22.50 21.50 20.50 19.—

Kukoricadara: finom (polenta) közép gomba

Kor. 17.— 20.— 20.—

Rizstakarmányliszt Királyalmi derceze Takarmánydara

10.80 K. 10.80 K. 9.60 K.

Rozskorpa

9.70

Áraink 100 kg.-ként, helyben, elegysúly tisztasuly-
nak véve, szákkal együtt értendők.Lujza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek”
részére. Budapest, 1901. október 17-én. Netto-árak 100
kg-ként, Budapesten, elegysúly tisztasulyként, zsákostul.
Kötelezettség nélkül.

Szám: 0. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Ár K.: 25.60 24.80 24.— 23.20 22.80 22.— 21.— 18.60

7 1/2. 8.

18.60 10.60

Korpa: F. G.

Ár korona: 8.60 8.80

Rozslisztárak:

0 O/L I. FR. II. II/b. III. Rkorpa

K.: 23.80 22.80 22.— 21.50 20.50 18.20 16.— 9.80

Az Erzsébet-Gőzmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1901. okt. 17-én. Kötelezettség nélküli árak 100 kilónként, zsákostul, összesen tisztá sulnyak vége, a budapesti vasuti és hajóállomásokhoz szállítva:

Table with columns for quantity (Sz.: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 7 1/2) and price (Ár: 26.10, 25.30, 24.10, 23.30, 22.80, 22.20, 21.40, 18.80, 16.30). Includes sub-headers for 'buzaliszt' and '8-as takarmányszerít'.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áraitól.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetségének jelentése. 1901. október 17.

A hét első felében üzletmenetünk nagyon élénk volt. Nagyon mozgalmas volt a keddi hetivásáros nap, amelyen a tömeges árak élénk kereslet mellett és jó árákban nyertek elhelyezést. Figyelemre méltó esemény az volt, hogy egy kocsiaromány török-szőlő került a piacra, melynek következtében hazai áru, bár nem érkezett tömeges mennyiségben, 2-3 fillérrel esett áraban.

Nagybani eladásaink: Gyümölcs: elsőrendű, jól csomagolt száraz fehér és piros sászla szőlő 40-44, másodrendű 32-34, muskotály 50-52, muskotály másodrendű 32, elsőrendű pármén alma 32-40, másodrendű 20-24, törökbalint 28, sóvári 16-24, vegyes 16-18, elsőrendű vajkörte 50-60, egri 24-26 koronán kelt 100 kilónként.

Tejtermékek, szilárd irány mellett, következő árakon voltak forgalomban: elsőrendű öt kilós teavaj 200-220, főzővaj 150-155, édes tehéntúró 16-18 korona 100 kilónként. Tojás a beállott lanya időjárás következtében lanya irányt követett; az árak 2-3 koronával estek.

Vadak: dánvad 80-100, vadsertés 80-90 K. kelt 100 kilónként. Nyulak 2.40-2.80 koronán kelték darabonként, foglyok 2.60-2.80 koronán párónként. Elő baromfi: hizott pulykák 7-9, hizott kappanak 3.20-3.80, tyukok 1.80-2.20, középminőségű csirkék 1.30-1.60 koronán párónként helyezték el. Vágott liha 1.00-1.08 koronán kilogrammonként. Hústelék: vidéki öltött borjú 96-100 koronán adattak el hosszan mérve 100 kilónként.

Budapesti takarmánvásár. (IX. kerület, Mester utcza. 1901. október 18-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 209 szekér réti széna, 88 szekér muhar, 25 szekér zsupszalma, 7 szekér alomszalma, — takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 11 szekér egyéb takarmány, (zabosbüköny, sarju stb.) 600 zsák szecska.

A forgalom közepes. Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 440-600, muhar 480-600, zsupszalma 310-360, alomszalma 280-310, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbüköny 540-540, löhere —, luczerna —, köles —, sarju 440-480, szalmaszecska 460-460. Összes kocsiszám 346. Összes súly 349800 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. 1901. okt. hó 17-én. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtott: belföldi 536 db, eladott — db galicziai — drb, eladott — drb, tirol — drb, eladott — drb, növendék élőborju 88 db, eladott — drb, élő bárány 43 db, eladott — db; leölt belföld — drb, eladott — drb, galicziai — drb, eladott — drb, tirol — drb, eladott — drb, bécsi leölt — drb, eladott — drb, növendék borju — drb, eladott — drb, leölt bárány — drb, eladott — drb, élő kecske gödölye — drb, eladott — drb.

A vásár hangulata lanya volt. Árak a következők: Elő borjú: belföldi — koronáig, kivételesen — koronáig dbonként, 56-78 — koronáig, kivételesen 96 — koronáig sulyra, galicziai — koronáig, kiv. — koronáig drbonként, — kor-ig, kiv. — koronáig sulyra, tirol — koronáig kiv. — koronáig drbonként, — koronáig sulyra, növendék borju — koronáig, kiv. — koronáig drbkint, 36-40 koronáig, kiv. 46 — koronáig sulyra. Leölt borju: belföldi — koronáig kiv. — koronáig sulyra, galicziai — koronáig kiv. — koronáig sulyra, tirol — koronáig, kiv. — koronáig drbonként, bécsi — koronáig kiv. — koronáig sulyra, kecske — koronáig, kiv. — koronáig drbonként, leölt bárány — koronáig párja.

Budapesti juhvásár. (1901. október hó 14-én. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóságának jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott 3387 drb juh, ugymint: 917 darab hizlatt ür, 1980 db feljavított juh, — drb kisorolt kos, 100 darab kiverő juh, — drb bárány, 390 drb szerbiai kecske, — drb juh, — drb durvagypjas.

A vásár irányzata lanya volt, különösen silány minőségek nehezen voltak eladhatók.

Árak a következők: Belf. hizl. ür 34-40. — (—) K. páronként, 38-40 (43) K. ig 100 kiló élősúly szerint, feljavított juhok 26-32 K. páronként, 34-36. — (—) K. ig 100 kiló élősúly szerint, kisorolt kosok — K. ig páronként, — K. ig 100 kiló élősúly szerint, kiverő juh 12-24 — K. ig páronként, 24-30 K. ig 100 kl. élős. sz., bárány — K., kecske — K. páronként, anyajuh 18. — 32 — K. páronként, 35 — K. ig 100 kiló élősúly szerint, szerbiai juh — K. páronként, — angol keresztelés — K. ig élősúly szerint, K. páronként, romániai — K. páronként, durvaszörű — K. páronként, — K. ig 100 kiló élősúly szerint.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1901. évi október hó 17-én. (A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: 218 drb, ugymint: jármos ökr első minőségű — drb, közép 53 darab, alárendelt — darab. Fejőstehén: fehér — drb, tarka 146 darab, tenyészika — drb, tarka tinó — drb, fehér — darab, jármosbivaly — drb, bonyhádi 19 darab, hizlatni való ökr — darab, fűző fehér — darab.

Jármos ökrökre a kereslet valamivel javult, fejős tehenekre gyenge.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökr — K. ig, középmin. jármos ökr 640-740 K. ig pár-kint, alárendelt minőségű jármos ökr — K. ig páronként, jármos bivaly — K. é. s. mm., — K. ig páronként, jobb minőségű jármos ökr — K. ig é. s. mm. kint, tarka bekötmi való ökr — K. ig é. s. mm. Fejőstehenekért és pedig: Fejőszörű magyar tehén — koronáig darabonként, tarka kevert származásu tehén 140-220 K. ig darabonként, bonyhádi tehén 230-340 K. ig, kiv. — korona darabonként.

Budapesti vágómarhavásár. 1901. évi október hó 17-én. (A budapesti közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: 1225 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 561 darab magyar és tarka ökr, 508 darab magyar és tarka tehén, — drb szerbiai ökr, — drb szerbiai tehén, — drb boszniai ökr, — drb boszniai tehén, 110 drb magyar bika és 46 drb bivaly. Minőség szerint: 12 darab elsőrendű hizott bika, 83 drb középminőségű bika és 17 drb alárendelt minőségű bika, 91 darab elsőrendű hizott ökr, 455 darab középminőségű ökr és 31 drb alárendelt minőségű ökr, 33 drb elsőrendű hizott tehén, 447 drb középminőségű tehén, 56 drb alárendelt minőségű tehén.

A vágómarha felhajtás 200 drbkal több, mint a múlt héten, az irányzat vonatott, az árak általában változatlanok, bivalyok ára azonban 2 koronával emelkedett mm-ként.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökr jobb minőségű 64-68, kivételesen — K., hizott magyar ökr középminőségű 54-62, kiv. —, alárendelt minőségű magyar ökr 50-52, jobb minőségű magyar tehén 36-52, tarka 40-62 kivételesen magyar tehén —, magyar tehén középminőségű —, kiv. —, alárendelt minőségű magyar és szerb tehén — lábón, kiv. —, szerbiai ökr jobb minőségű —, kiv. —, szerbiai ökr középminőségű —, kiv. —, szerbiai ökr alárendelt minőségű —, kiv. —, magyar bika 40-61, kiv. 64, magyar bivaly 30-42, kiv. —, magyar legelőmarha I. rendű 42-53, kiv. —, II. rendű —, kiv. —, boszniai ökr 42-52 — koronáig métermázsánként, élősúlyban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1901. október 17-én. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) A felhajtás emelkedett, a vásári forgalom élénk volt.

Felhajtott összesen 648 db. Eladott 312 drb. Jobb minőségű lovakból (hátas) 8 db, eladott 2 db, 300-360 K.-ért, könnyebb kocsi (jukker stb.) 25 drb, eladott 10 drb, 320-400 K.-ért, nehezebb kocsi (hintós) 40 drb, eladott 24 drb 350-585 K.-ért, igas kocsi (nehéz nyugoti faj) 80 drb, eladott 36 darab 200-360 K.-ért, pony 3 drb, eladott 1 drb 28 — koronáért. — Középminőségű lovakból: nehezebb félék (fuváros ló stb.) 110 db, eladott 70 db 210-290 K.-ért, könnyebb félék (parasztló stb.) 340 drb, eladott 140 darab 70-130 K.-ért; alárendelt minőségű lovakból 42 drb, eladott 29 drb 18-42 K.-ért. — Bécsi vágóra vásároltatott 52 drb, az állatkert részére vásároltatott 4 drb, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott 0 darab, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott 1 darab, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — drb.

Kőbányai sertésvásár. 1901. évi október hó 18-án. (Első magyar sertésüzlet-részvénytársaság telefonjelentése a „Köztelek” részére.)

Az üzlet csendes volt. Heti átlag-árak: Magyar válogatott 320-380 kilogrammos nehéz 92-93 fillér, 280-300 kilogrammos nehéz 91-92 fillér, öreg 300 kg. tulli — fillér, vidéki sertés könnyű — fill., szerb 84-88 fillér, román — fill., tiszta kgr. páronként 45 kgr. életsúlyfeletlen és 40/4 engedmény szokásos. — Előszó: Tengeri (6) 11 — korona, árpa (6) 12/60 korona Kőbányán átvéve. —

Helgyi állomány: okt. 11-én maradt 43219 darab. — Felhajtás: Belföldről 457 darab, Szerbiából 3396 drb, Romániából — darab, egyéb államokból — darab, összesen 3783 drb. Főösszeg: 47002 drb. Állomány és felhajtás együtt — drb. — Elhajtás: budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 1371 drb, belföldre Budapest környékére 1102 darab, Bécsbe 38 drb, osztrák tartományokba 2709 drb, Helvéciába 20 drb, Német birodalomba — darab, egyéb országokba — darab, összesen 5255 drb. A szappangyárakban feldolgozott 1 darab, szállásokban elhullott — darab, waggonokból kirakott hulla 2 drb, borsókásnak találtatott 12 drb, összesen 14 darab. Maradt állomány 41747 darab. A részvénytársaságokban 16279 darab van elhelyezve. Az egészségügyi és tranzitállásokban maradt okt. 11-én 4584 darab. — Felhajtás: Szerbiából 3306 drb, Romániából — drb, összesen 7890 darab. — Elhajtás: 1912 darab, maradt állomány 5978 darab és pedig 5978 darab szerb és — drb román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-től máig 274 darab a fogyasztás alól kivonatott és technikai célokra feldolgoztatott.

Bécsi sertésvásár. 1901. okt. 15-én. (Schleiffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtás: 4307 lengyel, 8980 magyar összesen 13287 drb.

A vásár lanya volt. Árak különként élősúlyban fogyasztási adó nélkül prima 78-80 fillér kivételesen 82 fillér, közép 73-77 fillér könnyű 65-72 fillér, sülde 66-86 fillér.

Ingtatlanok árverései (40,000 korona becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Table listing public auctions with columns for date (Okt. 23, Okt. 24, Okt. 25, Okt. 25, Okt. 26, Okt. 31, Nov. 4, Nov. 5, Nov. 5, Nov. 5, Nov. 6, Nov. 7, Nov. 18, Decz. 2, Decz. 20, Decz. 20), location (Budapesti kir. tvszék, Budapesti kir. tvszék, Budapesti kir. tvszék, Budapesti kir. tvszék, Bpesti I-III. k. kir. jbiróság, Budapesti kir. tvszék, Budapesti kir. tvszék, Zalaegerszegi kir. tvszék, Bpesti I-III. k. kir. jbiróság, Edelényi kir. jbiróság, Kolozsvári kir. tvszék, Dicső-szt-márt. kir. jbiróság, Rimaszombati kir. tvszék, Battyányi kir. jbiróság), bidder name (a tkvi ha-Freyberger tóság Dávid, a tkvi ha-Fischer tóság István, a tkvi ha-Denes tóság Jánosné, a tkvi ha-Bodánszky tóság Jakab, a tkvi ha-Utassy tóság Fereneczné, a tkvi ha-Weisz tóság Antal, a tkvi ha-Schlesinger tóság Ignác, a tkvi ha-Holtzspach tóság A. és fiai, a tkvi ha-ifj. Ocskay tóság Rudolfné, a tkvi ha-Sigmond tóság testvérek, a tkvi ha-Hartman tóság Matild, a tkvi ha-Holtzspach tóság A. és fiai, a tkvi ha-dr. Kormúth tóság Frigyes, a tkvi ha-Solymosi tóság Olivér, a tkvi ha-Thuróczy tóság Kálmán, a tkvi ha-Dub tóság Albert, a tkvi ha-Lukács tóság Antal)

MEZŐGAZDÁK FIGYELMÉRE! Elismert kitérő hazai gyártmány! 1600 gözcséplőkészlet üzemben! Cím: ELSŐ MAGYAR gazdasági gépgyár RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPESTEN, Váci-ut 19. szám. Gözcséplőkészletek 2/2, 3/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10 12, löcrejük. Magánjárók (úti mozdonyok.) Kérjük minden szakhavagó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ. Árjegyzék kívánatra díjmentesen küldeték.

szintén válto- egyenértékben zatlanok, hely- az irányzat. terjedő arakat zonnali száll- koronás arakat zetek. 42. — kontingens na adózott és orona kiviteli kicsinyben korona 17.50-118.50 17.50-118.50 15.50-118.50 34.-35.- nélkül bér- va, készpénz sítása.) bb gyengébb árú Egyrészt ez, ok árköveté- t elő, mely- zokon Cseh- erika szilárd hét óta lé- sü mag. kü- áltak, mig lenegi hely- esegtettek. az ajánla- sását várják a hangulat. Ballaczim, a forgalmaz- — korona. 50 " 25 " 25 " 450. zleti tudó- ár. 4/B III. 20 14.80 4 19.- koromba 20.- mánydara 10 K. isztasuly- Köztelek" rak 100 sákostul. 7. 18/60 Rkorpa 9.80

Importált eredeti
angol kosok
kaphatók:
PICK OSWALD-nál
BUDAPEST,
VIII., Külső-Kerpesi-ut 1. sz.

BECK és GERGELY
BUDAPEST, V. KER., VÁCZI-ÚT 12. SZ.
GAZDASÁGI GÉPEK KÜSTON-GŐZCSEPLŐK
BENZIN-MOTOROK
GŐZGÉPEK GŐZEKÉK

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,
minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra.
Legjobb gummi- és kender-tömlők. Mindenféle csövek.
Arjegyzékek **W. GARVENS, Wien,** I., Wallfischgasse 14. sz. ingyen és bérmentve. Schwarzenbergstrasse 6.

legújabb javított rendszerű tízedes, százados és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Benzin-petrolin gázmotorok és lokomobilok
villanyos gyújtással és szelep kormányzattal a legmesszebb menő kezesség mellett minden gazdasági célra alkalmas. Nem gyorsfutók, tehát malomüzemekre különös előnyvel használhatók. Szállítja kedvező ártéti feltételek mellett
Osers és Bauer motorgyára. Magyarországi vezérképviselet és raktár.
DÉNES B. Budapest, VI., Váci-körút 61
Arjegyzék ingyen! 4811
Tisztességes ügynökök kerestetnek.

Dús terméstöbbletek létrehozatalára,
az összes gabonafélék, takarmányvetések, hurgonya, répa és tengeri alá, kivált gyengén sikerült vetések feljavítására, legfőképp pedig szőlők trágyázására, úgyszintén dinnye és konyhakertiek (uborka, tök) hihetetlen termésfokozására ajánljuk **száritott kőbányai hizottsertés-trágyánkat,** mely bámulatos gyors és biztos hatása által feltűnő elterjedésre tett szert és **lényeges megtakarításokat** tesz lehetővé.

Megrendelések intézendők
BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓ-GYÁR
Bosányi, Schietrumpf és Tarsa
BUDAPEST, V., Bálvány-utca 2.

Kimerítő prospectus ingyen és bérmentve

TELEFON. Sürgöny-cím: „CERES“ BUDAPEST.

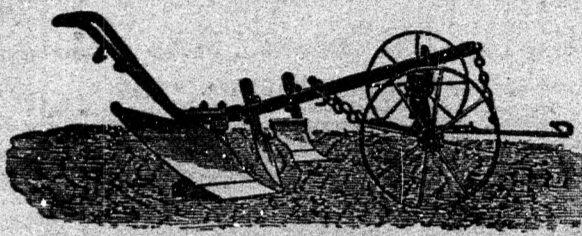
KRAMER LIPÓT BUDAPEST, V., Akadémia-utca 10. szám.

A legjutányosabb áron ajánl:

Oliva gépolajat, repceolajat, ásványkenőolajat, hengerolajat, lámpaolajat, petrolumot, kocsikenőcsöt, süritett gépkenőcsöt, olvasztott szinifagygyút, kenőszappant, kékkövet, kénvirágot, Raffia-háncsot, saponáriát, creolint, carbololeumot, fedőlakkot, zsákot, ponyvát, műtrágyát és minden e szakba vágó cikket.

Továbbá: **Disznósirt, szalonnát a legolcsóbb napi árban. Szalonnáról lerázott só. Mezőgazdasági vetőmagvakat, szavatolt jó minőségben.**

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánságra készséggel szolgálók.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyára NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja egyetemes egyes és kétvasu aczélekeit legkiválóbb anyagból és legjobb kivitelben, az egyetemes ékekhez alkalmazható **összes felszerelvényeit, boronált és egyéb talajmívelő eszközeit.**

„ZALA DRILL“ sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas.

Magyarország legjobb sorvetőgépeit, szabadalm. kiváltható kapacitásokkal.

Homokos talajhoz a „ZALA DRILL“ különösen e célra készített és kitűnőnek bizonyult **vetősarokkal** lesz ellátva.

„PERFECTA“ merítőkorongos sorvetőgépeit leszállított áron.

„PLANET“ rdsz. egykereki kézi kapált és töltőgetőt **20 korona** árban.

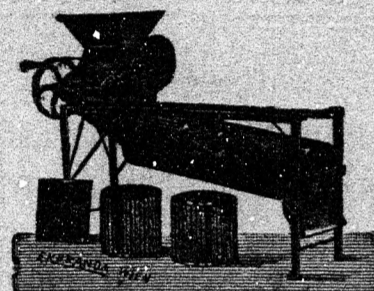
„HOLLINGSWORTH“ lógerebléit legszilárdabb kivitelben.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

STAHEL és LENNER

TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker., Katona István-utca 8.

Ajánljuk trieurjeinket

minden gabona tisztítására 5 kiló nyerstermény beküldése mellett speciális

trieurrt készítünk.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón újjal felecsérelünk. Kivánatra képes árjegyzékkel szolgálunk bérmentve. Jutalék mellett szolid elárusítók alkalmazást nyerhetnek.

Faragó-féle

Csüdsömör-kenőcs.

Biztos hatást szer, csüdsömör, hám és nyeregtrés ellen. Faragó-féle

Versenyfluid.

Izom, izület-rándulás, valamint rekkantság esetében kitűnőnek bizonyult. 1258

Mindkét szer, több nagyobb uradalomnál, valamint kisebb gazdáknál kipróbálva; már több év óta igen jó eredménnyel használtatik.

Kapható a feltaláló és készítőnél

FARAGÓ ODÖN

gyógyszerésznél

Tót-Komlós Békés-megye.

1 nagy tégely Csüdsömörkenőcs — 2 korona.
1 kis — 1 „
1 üveg Versenyfluid 3 deciliter — 2 „

Másolat. Tökletes gyógyszerész ur! Tisztelem és köszönetem nyilvánítása után értesitem Önt, hogy a küldött 5 tégely „Csüdsömör-kenőcs“ várákosomnak teljesen megfelelt. Ennek kapcsán azt nemcsak csüdsömör, hanem hámtrészek ellen is, bármely uradalomnak melegen ajánlom. Inaros-Berény, 1900. szept. 22-én. Tisztelettel Csicsmányi János orvos és kir. állatorvos Br. Jenkey István ur menesztetere.

Élelmi szerek értékesítését eszközlik az előírt % mellett.

Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénzelszámolás.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKÁBAN.

Sürgöny-cím: Aurora-Budapest.

Értékesítésre elfogad:

Husnemléket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vaját, halat burgonyát, káposztát, zöldségfélét, gyümölcsöt stb.

KÜHNE E., MOSON

mezőgazdasági gépgyárában

készülnek és az őszi idényre szállíthatók:

Egy- és többvasu aczélekek, leggondosabb kivitelben és szerkezetben.

Boronák és rögtörő hengerek,

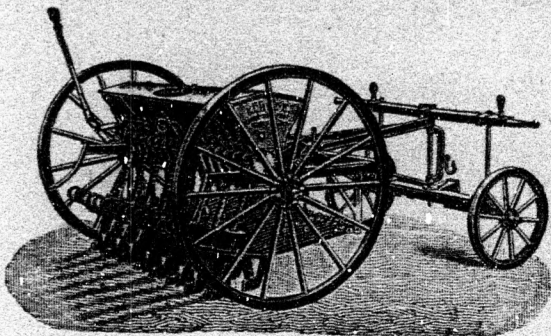
„Mosoni-Drill“ tolókeres és „Hungaria-Drill“

merítőkorongos bevált sorvetőgépek.

Tisztító- és szelelő-rosták, konkolyválasztógépek.

Borsajtók, szőlőzúzó és bogozók.

Uj! Szabadalmazott Casali-féle nagy morzsolók erőműhajtásra. Takarmánykészítógépek.

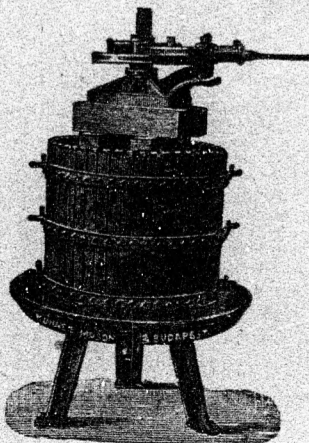

Takarmánykamra berendezések.

Főraktár:

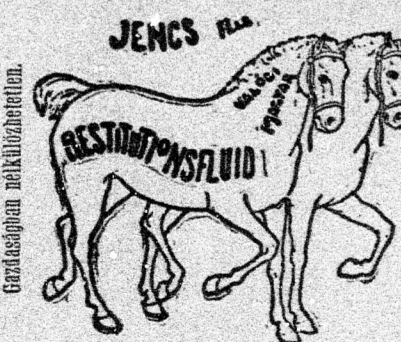
Budapest, VI. ker., Váci-körút 57/a.

Árjegyzék szívesen küldetik.

JENCS-féle Magyar Restitutios Fluid

lovak és szarvasmarháknek.

Az állatok izomerejét fokozza kitartóvá, erőssé teszi, meggátolja a lábak merev békülését az intőguást, s az ugynevezett pókosodást.

Ára 2 korona. Postán 2.60 k. beküldése után bérmentve küldi

Jencs Vilmos gyógyszerháza

Budapest, II. Széna-tér 2. sz. Főraktár: Dr. E G G E R „Nádor“ gyógyszerháza Budapesten, VI., Váci-körút 17. sz.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz. II. emelet
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsi támogatásával. Alakult: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: 400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben: 1,200,000 kor.
Összesen: 1.600.000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányában részesülnek.
Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők
közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban
készséggel szolgál

1898

az igazgatóság.

Haszonbérleti hirdetmény.

A felséges uralkodó család alapítványai
ráczkevei uradalmához tartozó Tököl-község határában,
a Budapest-Haraszti-Ráczkevei helyiérdekű vasút mentén fekvő
715 hold 1539 □-öl kiterjedésű szántóföldből álló
birtok

1902. október 1-től haszonbérbe adatik.

Ezen földbirtokból mintegy 300 hold új erdőirtás és körül-
belül még 100 hold irtandó erdőterület.

Haszonbérleti ajánlatok a beigérendő évi bérössz-
szeg 10%-ával 1901. évi november hó 30-ig az ura-
dalmi főtisztviselő Ráczkeven benyújthatók, a
hol a bérletre vonatkozó egyéb feltételek is megtekinthetők.

Ráczkeve 1901. október hó 3-án.

A felséges uralkodó család alapítványai ráczkevei
uradalmának cs. és kir. főtisztviselője.

4786

Magy. kir. államvasutak.
145578.

Hirdetmény.

Felsősziléziai-román-köszén-forgalom
(Uj dijszabás életbeléptetése).

Fenti forgalomban az 1893. évi szeptember hó 1-től érvényes dijszabás, mely-
nek díjtételei márka értékben voltak kifejezve f. év október hó 1-én hatályon kívül
helyeztetik.

E helyett ugyanezen időponttal új dijszabás lép életbe, melynek díjtételei
franco-értékben vannak kifejezve.

Az új dijszabás díjtételei, melyek barnaszénre és barnaszén téglára nem érvé-
nyesek s a hatályon kívül helyezett dijszabás díjtételeinél részben drágábbak.

Ezen díjdrágulással szemben az ez ideig érvényes díjtételek azonban még
1901. évi november hó 10-ig változatlanul alkalmazhatók.

A dijszabás a részes vasutak igazgatóságánál 0-25 Márka = 0-30 francs-ért
megszerezhető.

Budapest, 1901. szeptember hó 24-én.

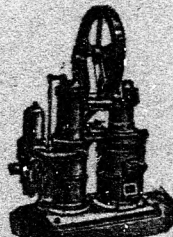
A magy. kir. államvasutak a részes vasutak nevében is.

ACZÉL-SZÉLMÓTOROK

automatikus szabályozással szélerő és szél-
irány után, teljesen felszerelve, dugattyu-
szivattyúval, javított vascső-vezetőruda-
zattal és vezetőrud-csapágyakkal

ára 320 korona

Hőlégszivattyú-gépek szagtalan
petroleum-tüzeléssel; vízvezetéki-csővek, szerelékek és mindennemű
szivattyú-berendezések.

„AGRICOLA“ Tul. Schwarz M.

Műszaki iroda és gépgyár.

4570

BÉCS, XX2. Passetistr. 27. (f)

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárak Budapest Vázei-körút
63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcséplőgép-készletek 2/3 egész 12 lóerőig,
továbbá járgány-cséplőgépek, löhőre-cséplők, tisztító-rosták, ronkolyozók, kaszáló- és
aratógépek, szénagyújtók, boronák.

„Columbia-Drill“

legjobb szervitőgépek,
szekavágók, répvágók,
kukorica-morzsolók,
daráló, őrlő-malmak,
egyetemes acél-akák.

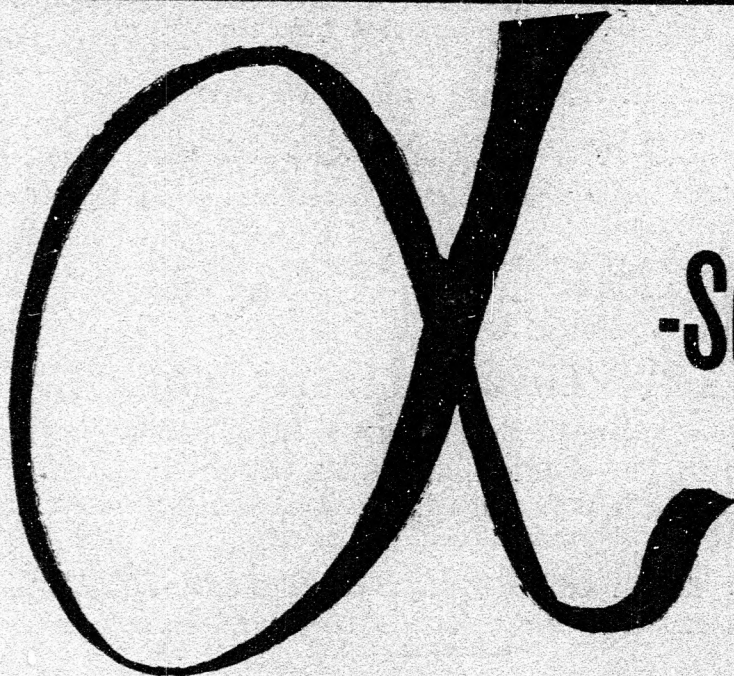
3- és 5-vasúti akák és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzék kérés
retra ingyen és bérmentve
küldetnek

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb
locomobil- és cséplőgép-gyára.

Mindennemű tejjgazdasági eszközt
és gépet szállít, tejjgazdasági telepeket
és tejszövetkezeteket rendez be az

-Separator Részvény-Társaság

ezelőtt Pfanhauser A.

Budapest, V., Báthory-utca 4. szám.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

V. ker., Váczi-körut 32. sz.

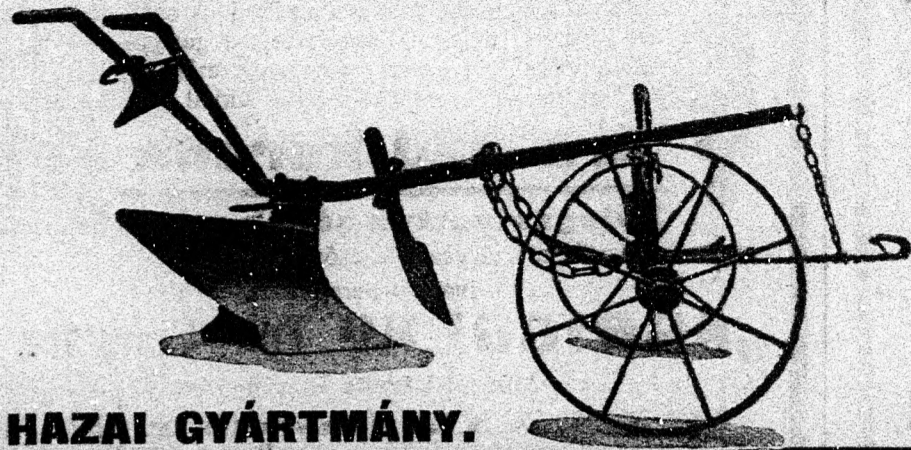
ajánlja

az őszi idényre

a teljesen aczélből készült kiváló
minőségű resiezai

SACK-rendszerű

egyetemes ekéit.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

Kerestetik megvételre

egy arabs vagy lipiczai

tenyész mén

168 cm-en felüli marmagassággal.

Czim a kiadóhivatalban.

4628

Egy teljesen megbízható, a gazdaság minden ágában jártas,
sok évi tapasztalattal bíró,

magyar-Óvári okléveles gazda,

ki vagyoni állásánál fogva bármely igényeknek megfelelő

biztosítékot képes nyújtani,

ajánlkozik főtisztnek, gazdasági tanácsosnak vagy számvevő-
nek valamely uradalomba.

Czime a kiadóhivatalban.

4613

M. kir. államvasutak.
142536/901.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a folyó 1901. év folyamán vissza-
nyert és még visszanyerendő pályafentartási és vágány építési célokra már nem
használható:

mintegy 1000 tonna különféle ócska aczélszín

2500 helyföldi vasszín és

2000 külföldi vasszín eladása czéljából nyil-

város pályázatot hirdet; kiköztetik azonban, hogy a magy. kir. államvasutak rész-
ről ezen mennyiségekre nézve, melyek korlátlanul nagyobbak vagy kisebbek lehet-
nek, — semminemű kötelezettség nem vállaltatik, s hogy vevő az 1901. év végeig
tényleg rendelkezésre álló mennyiségeket tartozik a felajánlott egység áron átvenni.Ezen sinek teljes kocsiakománnyokban a magy. kir. államvasutak valamely
állomáson bérmentve kocsiba rakva és hivatalból lemészálva azon része mennyisé-
gekben bocsátatnak a vevő rendelkezésére, a mint azok az ügylet megkötésekor
készletben vannak, illetve az év végeig a pályából visszanyeretnek.A f. év november hóban rendelkezésre álló készlet a vételár előzetes lefize-
tése mellett legkésőbb f. évi december hó végeig; a december hóban visszanyer-
endő sinek pedig legkésőbb 1902. évi január hó végeig feltétlenül átveendő.A sinek minden kötelezettség nélkül az egyes darabok szelvényére és minő-
ségére adatnak el; a sinek hosszát illetőleg megjegyeztetik; hogy csakis öt méteren
felüli és öt méteren aluli hosszal bíró darabokra vállaltunk kötelezettséget, miért is
oly ajánlatok, melyek határozott hosszakat vagy szelvényeket kötnek ki, figyelembe
nem vétetnek.Kiköztetik, hogy minden ajánlattevő ajánlatával az a felett hozandó határo-
zati kötelezettségben marad.Ajánlat részmenyiségre is tehető. Az ajánlattevő a jelen hirdetésben felsor-
olt feltételeken kívül magára nézve kötelezőnek ismerik el a magy. kir. államvas-
utaknak az ócska anyagok eladása iránt 11221/96. sz. a. fennálló általános feltéte-
leit a melyeket ivenkint 30 filléres magyar bélyeggel megjeleztetik; hogy csakis öt aláírásá-
val ellátva ajánlatához csatolni tartozik. Ezen feltételek 30 fillérért a nyomtatvány-
tártól megszerezhetők. Vidéki megkeresésekre, melyek írásban a nyomtatványtárhoz
intézendők 30 fillér

és megfelelő posta bélyeg beküldése ellenében megküldetnek.

Az ajánlatban az átvételi állomás, továbbá az ajánlati ár korona értékben
(számmal és betűvel) végre az idézett feltételek elfogadása világosan kiteendő.Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy lepecsételt s egy koronás
magy. kir. bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: Ajánlat ócska sinek meg-
vételére 142536/901. sz.-hoz folyó évi október hó 30-ának déli 12 óráig anyag és
leltári beszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 73. sz. II. em.) benyujtani szives-
kedjenek.Bánatpénzképen az ajánlott egységár szerint kiszámított érték összeg 5%-a
az ajánlat benyújtását megelőző napjának déli 12 óráig főpénztárunknál készpénz-
ben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban letendő.Bánatpénz nélküli, elégtelen bánatpénzzel a határidőn túl beérkező vagy távi-
ratilag tett ajánlatok, ugyszintén olyanok is, melyek az előirt feltételek nélkül ér-
keznek és pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.Más ügyletek biztosítására letétünkben levő biztosítékok ezen ajánlathoz nem
fogadtatnak el bánatpénzzel.Egyébként a magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jo-
got, hogy az ajánlatok között, tekintet nélkül az ajánlott árra, szabadon választ-
hasson, hogy az egyes ajánlóknak tetszése szerinti készmenyiségeket is engedhes-
sen át s végre, hogy a czél elérésére bármely más intézkedést is tehessen.Ha ajánló a kiirt egész mennyiségre, vagy annak bizonyos meghatározott
részére kíván ajánlatot tenni ezt jóvoltában határozottan kifejezni tartozik.

Budapest, 1901. szeptember hóban.

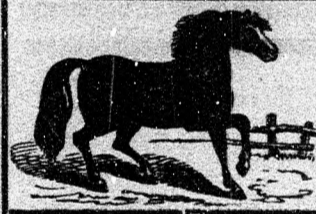
Az igazgatóság,

(Utánnomás nem díjazatik).

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Számos elismerő- és hála nyilatkozattal
kitüntetett

„Tata-Tóvárosi sport-fluid“

mely az itteni

összes versenyistállóknál

bevezetve, hosszú időn át kitapasztalva, mint egyedüli üdítő-,
erősítő- és gyógyítószert, mely meglepő sikerrel alkalmazható
erőltetés, fázamodás, csülök vagy pata, iz-bicsaklás, intágulás,
köszvényes, rheumatikus sántításoknál, erőltetéseknel stb. az
egészséges lovaknál használva az erőt és állandó munkára való
tehetséget, futásban való kitartást és gyors képességet növeli.
1 üveg használati utasítással 1 kor. 80 fillér.

Kehességűl étvágyhiány ellen ajánlom kitünő

Tata-Tóvárosi táppor-készítményem,

mely lovaknál biztos szer a hizásra, teheneknél pedig elősegíti
a tejképzést, ára

1 nagy doboznak 2 korona

1 kisebb „ 1 „ 20 fillér.

Sertéseknek kitünő hizlalo szer a

Tata-Tóvárosi sertéspar,

mely dögvész alkalmával feltünő hatással alkalmaztatott, ára

1 doboznak 60 fillér.

= 10 koronán felüli megrendelést bérmentve küldök szét. =

Viszonteladóknek árkedvezmény.

Kapható: Michl Géza gyógyszerésznél Tata-Tóváros,
valamint Kochmeister utóda, Török József és Thalmayer és Seitz
uraknál Budapesten.

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI. ker., Teréz-körut 3. sz.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-
képviselője ajánl:

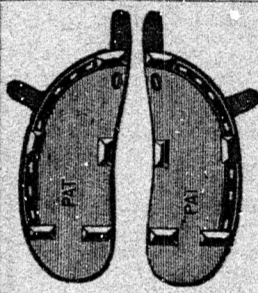
Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak),

„Martellin“ dohánytrágyát,

Eredeti stassfurti kálisók és kainitot.

A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Ajánlják nagyraktárakat minden patkolási cikk-
ből és ezen szakmába vágó
különlegességekből. — To-
vábbá ajánlják szabalmazott,
kiváló szakkérfiak által legjob-
ban ajánlott patkóit igaz-
lovak és paripák, úgy-
szintén

ökrökvasalására.

Különösen kiemeljük cégünknek legújabban szabadal-
mazott rudvasalásait és kengyeleit.

M. HANN'S SÖHNE

cs. és kir. udvari patkolási eszköz-szállító

WIEN, II., RENGASSE 6. SZÁM.

Uradalom-felosztás folytán

özv. báró Schosberger Zsigmondné ö méltósága pusztá-
szent-tornyai uradalmában (Békésvármegye)

1901. évi november hó 3-án reggeli 8 órától
kezdve önkéntes árverésen, a kikiáltási áron felül a leg-
többet ígérőnek

el fognak adatni:

I. Hámos lovak:

17 darab különböző koru, angol telivér mén-
nel betedett kancza,

4 darab herélt ló,

10 darab különböző koru és nemű ménes-
beli csikó.

II. Különböző gazdasági eszközök:

mint juhászati és tehenészeti felszerelések,
szekerek, kocsik, ekék, hámok, rosták stb.

III. Takarmány és szalmaneműek:

circa 8000 mm. buza, 1500 mm. árpa, 1600
métermázsa zabszalma, 700 mm. luczerna,
600 mm. bükkönyszéna.

Pusztá-Szent-Tornya vasutáll. 5 percz, Orosháza 30 p.

Pongrácz Jenő, urad. intéző.

4805

Fortuna-naptár 1902. évre.

Mikor van születésnapom?

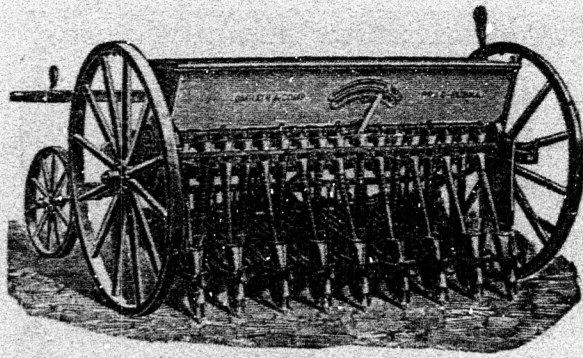
Mindenki kísérelje meg szerencsésjégét a születésnapjára jelszó számmal. Ezen
napitárban az év minden egyes napjára egy szám van jegyzve, melyet azonnali
megrendelésnél megküldünk, úgy, hogy bárki szabadon választhatja a számát. Ha
időközben a szám elfogyott volna, akkor hasonlót küldünk Önnek.

Január	Február	Március	Április	Május	Junius	Julius	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1 2892	1 4029	1 8471	1 17749	1 35332	1 24231	1 24257	1 24281	1 52515	1 74902	1 74933	1 86050
2 17728	2 17751	2 4060	2 4099	2 6322	2 35376	2 35899	2 36455	2 60005	2 79772	2 79790	2 92283
3 32725	3 34495	3 17761	3 17790	3 19811	3 40474	3 40492	3 44338	3 70533	3 83219	3 83251	3 95398
4 38285	4 38901	4 35310	4 35334	4 35361	4 51636	4 52335	4 52505	4 79760	4 83465	4 83501	4 17716
5 48100	5 48571	5 38923	5 38954	5 40451	5 59519	5 59554	5 59589	5 83198	5 83854	5 83903	5 26899
6 58717	6 55178	6 51368	6 51378	6 51601	6 65842	6 65860	6 65886	6 83438	6 85149	6 86020	6 38254
7 64420	7 64441	7 56365	7 57280	7 58032	7 79723	7 79736	7 79751	7 83822	7 91388	7 91391	7 48086
8 74364	8 74377	8 64467	8 64485	8 65655	8 83099	8 83132	8 83170	8 85135	8 95376	8 95382	8 53090
9 81117	9 81144	9 74394	9 75915	9 79794	9 83351	9 83373	9 83398	9 83493	9 17335	9 48061	9 64405
10 83008	10 83050	10 81167	10 83006	10 83039	10 83179	10 83756	10 83784	10 93413	10 26236	10 52597	10 74353
11 83545	11 83554	11 83172	11 83277	11 83317	11 84741	11 84783	11 85102	11 10645	11 38123	11 60041	11 80645
12 84202	12 84321	12 83597	12 83640	12 83688	12 83634	12 89357	12 89366	12 25222	12 45050	12 74337	12 83285
13 86074	13 86088	13 84329	13 84705	13 84722	13 92789	13 93410	13 93415	13 38102	13 52554	13 79900	13 83586
14 92706	14 92720	14 86577	14 86598	14 89308	14 83224	14 38299	14 10468	14 48031	14 60025	14 83259	14 83995
15 96634	15 4045	15 92732	15 92748	15 92764	15 8462	15 8560	15 24284	15 52520	15 74307	15 83515	15 86053
16 4005	16 17760	16 17347	16 32709	16 35391	16 24243	16 24275	16 36169	16 60014	16 79786	16 83915	16 92294
17 17713	17 34500	17 4071	17 6308	17 6569	17 35390	17 36451	17 44366	17 70544	17 83231	17 86044	17 96606
18 34477	18 38909	18 17785	18 19808	18 24213	18 40481	18 44329	18 52512	18 79767	18 83473	18 91397	18 17722
19 38288	19 51357	19 35325	19 35351	19 35369	19 51650	19 52341	19 59597	19 83207	19 83222	19 95391	19 32710
20 48569	20 55198	20 38944	20 38965	20 40460	20 59531	20 59560	20 65896	20 83455	20 86005	20 17700	20 38268
21 53723	21 64461	21 51371	21 51399	21 51624	21 65856	21 65869	21 79755	21 83847	21 91389	21 26882	21 49094
22 64432	22 74387	22 56324	22 58001	22 58050	22 79728	22 79743	22 83181	22 35138	22 95378	22 38222	22 53701
23 74372	23 81152	23 64471	23 64491	23 65813	23 83112	23 83145	23 83415	23 91379	23 17344	23 48073	23 64413
24 81131	24 83144	24 75908	24 75925	24 79708	24 83355	24 83378	24 83816	24 93422	24 26245	24 53083	24 74358
25 83035	25 83583	25 81181	25 83025	25 83092	25 83727	25 83768	25 85103	25 10648	25 38154	25 60950	25 81113
26 83553	26 84324	26 83209	26 83310	26 83390	26 84757	26 84798	26 89330	26 27206	26 48056	26 74346	26 83301
27 84316	27 86099	27 83612	27 83672	27 83697	27 83697	27 89338	27 93416	27 38113	27 52583	27 80628	27 83544
28 86076	28 92723	28 84349	28 84711	28 84726	28 93408	28 93414	28 10635	28 48046	28 60028	28 83279	28 83999
29 92716		29 86580	29 89305	29 89327	29 89261	29 48071	29 24299	29 52549	29 17703	29 83528	29 86059
30 96645		30 92736	30 92752	30 92775	30 8556	30 10463	30 37113	30 60019	30 26265	30 83942	30 92298
31 4016		31 17719		31 35115		31 48095	31 44398		31 38177		31 96608

A.: Játsszik Ön az osztályorsjátékon?
B.: Igen.
A.: Kinél játszik és milyen számmal?
B.: A szerencse által kiválóan kegyelt Török A. és
Társá bankháznál, melynek szerencsenaptárát átnézve, azt
a számot választottam, mely éppen születésnapom mellé
van jegyezve.
A.: Azt hiszi, hogy ez így helyes?
B.: Igen, mert minden egyes számnak ugyanaz a nyerési
esélye és meg fogom kísérelni, vajjon szerencsenapon
születtem-e, avagy a szerencse fia vagyok-e?

Az I. oszt. tervszerű betétjei
1/8 eredeti sorsjegy 1.50 kor.
1/4 eredeti sorsjegy 3.— kor.
1/2 eredeti sorsjegy 6.— kor.
1/1 eredeti sorsjegy 12.— kor.
Fenti számok esetleges biztosítására
azonnali megrendelést kérünk.

Fenti számok csak nálunk kaphatók:
Török A. és Tsa
bankháza, Budapest.
Központ: **Váci-körut 4/xw. sz.**
Fiókok:
Museum-körut 11. sz. Erzsébet-körut 54. sz.

Egyetemes sorvetőgépek

legjobb tolókerék-rendszer. Magyar és osztrák szabadalom.

Utólérhetlen Tessék
MEGBIZHATÓ! árjegyzéket
CZÉLSZERŰ! kéri!
KÖNNYŰ JÁRATU!

Ekék. Trieurök.

Umrath és Társa Budapest,

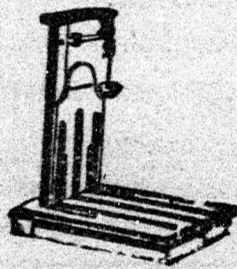
V., Váci-körut 60. szám.
Gőzcseplőkészletek 12 lőerőig. — Ipari mozgonyok 100 lőerőig.

Jóval a napi áron felől vásárolok
lóhere- és luczerna-magot,
mely úgy a szem nagyságára, mint színre és tisztaságra nézve
elsőrendűnek mondható.

HALDEK

magnagykereskedése,
József főherceg 6 es. és kir. Fensége udv. szállítója
Budapest,
Károly-körut 9. sz.

Minden fajta erdei csemeték
erdők és sövények alapításához szép és olcsó: fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomorú fenyő, Douglas fenyő, égerfa, jávör, bükk, fehér juhar, szilfa, nyírfa, tölgy-, akác-, és bodzafa csemetéket ajánl
Gutsverwaltung Borowna, posta Bochnia, Galiczia.
Árjegyzék kívánatra ingyen. — Levelezés német nyelven.

Fairbanks
Mérleg és gépgyár-részvénytársaság.
Városi iroda és raktár Budapest, **Andrássy-ut 14**

Tavalyi és idei czirokszakt, valamint czirokmagot
bármely mennyiségben keresek megvételre.
Tavaszi bevetésre szolgálók
kötő, eredeti olasz czirokmaggal.

MANDLER VILMOS
Budapest,
VII., Elemér-u. 40. 4798

Antimerulion
hízi gomba ellen 20 évi tapasztalat
Szék helyettesítője
székhelytelen elválasztás
Földépek minden területen
Elszigelő lemezek
Aszfalt- és Kátrány
Működésük a következő:
A gomba a földbe kerülve
székhelytelen elválasztás
Magyarországon

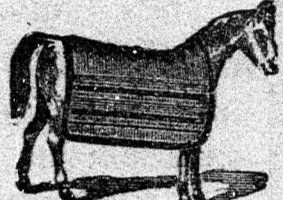
Uradalomból
eredő használt gőzcseplő és fekvő gépeket készpénzzel vesznek vagy eserebe, elsőrendű új gépeket szállítók kedvező lefizetés mellett.
Timár Ede Budapest, VI., Csengery-utca 62/B. 4775

Burgonyát
bármely mennyiségben megvételre keres 4819
AUER.
Bpest, IX., Soroksári-ut 23.

Házi nyulak
kaphatók nélem darabonként 1 koronáért, Körös-Ladányban Herkély János uradalmi kaszáránál. 4825

Sárga
asztali burgonya válogatott nagy gumós 1600 wagonnal eladó, simontornyai állomás-hoz szállítva mmásánként 280 filléért, Richter imperator-burgonya 250 filléért.
Szécsi Ilés, Szilas-Balás. 4815

Birtokosok!
Gazdálkodók!

Elsőrendű minőségű

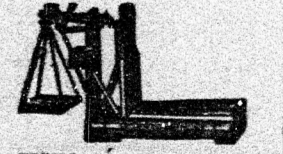
LÓ-pokrócok

bámulatos olcsó árban, a legnagyobb választékban kaphatók:

NAGEL ADOLF
vizmentes ponyva, zsák és lótakarók gyári raktárában.

BUDAPEST,
V., Arany János-utca 12.
☛ Telefon 35-92. ☛

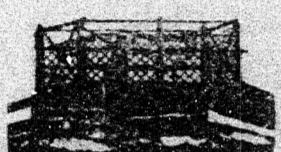
Gazdákknak fontos!
Hreblay Emil
állattenyésztési m. k. felügyelő
Budapest, VII., Csömöri-ut 15., II. 8.
Munkái:
Baromfi hizálás 1 kor. 50 fillér.
Baromfi tenyésztésre vonatkozó tudnivalók 1 kor.
Tyuktenyésztés 2 korona.
Lúd- és kacsonytenyésztés 2 korona.
Pulykatenyésztés 2 kor.
Baromfi és tojás értékesítő szövetkezetekről 1 korona 60 fillér.
Megrendelhető a szerzőnél, leggyezyerűbben a pénz előleges be- kaldése mellett.

ZISKA JÓZSEF utóda
Rostély György
ajánlja a legmegbízhatóbb gabona minőségű tizedes és százados-hidmérlegeket. A budapesti gabona- és értéktőzsde szállítója. Gyár- és iroda: Budapest, Eötvös-u. 43. sz. Alapított 1872. Javítások pontosan. Árjegyzék bérmentve. (3511)

Gazdák

kötő minőségű
terményzsákot 85 filléértől kezdve
vizhatlan, tiszta lenponnyát **200 filléért**
□-méterét vásárolhatnak a
FISCHER-féle
zsák- és ponyvagyárban,
Budapest,
Nagykorona-utca 18.
Minták ingyen és bérmentve.

Schember C. és fiai
es. es kir. udvari hidmérleg és gépgyár.

Budapest, **Andrássy-ut 15.**
Ajánlják általánosan ismert, szabadalmazott hid- és marha mérlegeket, valamint gazdasági és ipari eszközökre szolgáló huzdos és százados raktár mérlegeket. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Luczernát, Lóherét, Bükkönyt, Lenmagot

minden egyéb gazdasági magot legmagasabb áron értékesít és vagy, mintázott ajánlatot

Wolf Soma
maggyűnőskége, külföldi czegek bevasárlója
Budapest,
VII., Kerepesi-ut 10. szám.

Erdei csemeték

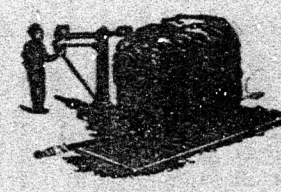
szép, erős átültetett lucz-fenyő és fekete fenyő 1000 drb 2 éves kor. 6: 3 éves kor. 8: 4 éves kor. 10, 10.000 drb. kor. 50, 70, 90. Tölgy (Qu. pedunculata) 1 éves 1000 drb kor. 8, 10.000 drb kor. 70. Pecz Armin faiskolai tulajdonos, Budapest, VIII., Kalvária-ter 8. 4855

Birtokbérlet!
900 hold szántóföld, 200 hold rét, 200 hold legelő, legszébb fekvésű és jó buza-termő talaj, közel vasúthoz és városhoz, lakház és gazdasági épületekkel 7000 forint bérbeadó. Tejgazdaság is kultiválható. A bérbeadóval megbízott Oesterreicher Bernát ur Nagykanizsán. 4543

Tej!! Tej!!
Évi szerződésre stírgősen keresztetik. Ajánlatok termelők-től mielőbb kéreznék czimre
Spitzer Jakab Budapest, VII., Rombach-utca 13.

Kertalakítások

terv és költségtetés szerint, gyümölcsfák, díszfák, rózsák stb. Árjegyzék szerint.
Pecz Armin
es. és kir. udv. műkertes és faiskolai tulajdonos
Budapest, VIII., Kalvária-ter 8. sz.

3 drb Marhamérleg
150) kg. hordképességy erős vaskoriáttal 2 1/2 méter hosszu 1 1/2 m. széles

4 drb Hidmérleg
3000 kg. horderejű százados, toló súlylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek
öcska marhamázsákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett.

DÉNES MANÓ
mérlegműszerész
BUDAPEST,
VII., Dohány-utca 78.

Általános és különleges növénytermelés.
Két kötet. Irta Cserháti Sándor. Ára 18 korona. A kötetek 9 koronáért külön is kaphatók. **Megrendelhető a szerzőnél M.-Óvározt.** Ezen munka a növénytermelést érdeklő összes kérdésekben kimerítő tájékozást nyújt. 4823

Legolcsóbb, leghatásosabb
szőlőtrágya
a kőbányai szarított **hizósertéstrágya,**
az állami szőlőtelepeken fényes sikerrel kipróbálva, nagyobb szőlő-gazdaságokban bámulatos eredménynek bizonyult!
Megrendelések intézendők:
Bpest-kőbányai trágyaszár-gyár 4821
Czim alatt
Budapest, V., Bálvány-u. 2.

UJ! Kézi vetőgépek UJ!

here, és fűmagvak rozs, zab, árpa, kokorica stb. részére. Előnyei: megtakarítás, szabályos elvetés, igen nagy gyorsaság. Használható hegyen, árkokban, sarkokban.
Olcsó és tartós
Ára 50 korona darabonként utánvét mellett ab Wien, Vezér elárusító

Echinger és Fernau,
UJ! Wien, XV. Neubaugürtel 7 és 9. UJ!
Prospektusok kívánatra küldetnek.
Mezőgazdasági kiállítás Ried-ben 1901 legmagasabb kitüntetés aranyérem

Szép, jövedelmező
550 holdas birtok
szabadkézből

eladó, esetleg bérbeadó

kedvező fizetési feltételek mellett.
10-12% tiszta jövedelmet hoz, vasuti állomás birtokon. Csakis komoly vetőnek vagy bérelőnek adatik bővebb felvilágosítás.
A birtok bármikor átvehető.
Czim e lap kiadóhivatalában. 4803

Posnansky és Strelitz

Budapest, VI., Podmaniczky-u. 27.
Gyár: Erzsébetfalva.
Ajánlanak:

Aszfalt, Fedőpapirlemez, Kátrány, Carbolineum, Carbolsav, Creolin-t stb.

legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőbbkétesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasútiállomásnál szembe.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

HYDRA

Legmegbízhatóbb

HYDRA

és legjobb

a szabad. „HYDRA“ vetőgéptölcsér
teljesen zárt fatu hajlékony acéltömlőből.

Hajlékony, ruganyos és nem törékeny.
Szakértők véleménye szerint jobb magvezető-cső nem is képzelhető.

Kapható: az előkelőbb vetőgépgyárosoknál, valamennyi műszaki és vaskereskedőnél.

Nagybani eladás: Pforzheimi fémtömlőgyár társ.
Magyarországi kizárólagos képviselőnél:

Gál és Fodor czégnél
BUDAPEST, V., Váci-körút 44.
Szabadalom bitorlás a legnagyobb szigorral üldözötték.
Részletes leírással szívesen szolgál a fenti cég.

HYDRA

HYDRA

Acetylen-lámpák

rud- és pózna-, valamint kézi-, kert-, istálló-, kocsi-,
oldal acetylen-lámpák kaphatók:

BÁRDI JÓZSEF-nél, Budapest,
VI., Gyár-utca 48. szám.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban
Budapest, IX., Üllői-út 25. szám Köztelek.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR r.t.

BUDAPEST, (Külső-váci-út) Csáklya-utca 23. sz.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár.

SPECIAL-GÉPGYÁR

Szeszgyárak berendezésére. Elvállalja mindenfajta szeszfűzde, szeszfinomító és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig. Átlakít meglévő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

TERVEKKEL ÉS KÖLTSÉGVETÉSSSEL KÉSZSÉGESEN SZOLGÁLUNK.

3453

TAKÁCS OSZKÁR
gépgyára
BUDAPEST, Köztelek-utca 8. sz.
Üllői-út mellett.

Ajánlja jól felszerelt műhelyét mindennemű, különösen
gőzcséplőkészletek
javítására.

RAKTÁRON TART:
mindennemű mezőgazdasági gépeket és eszközöket, u. m.: vetőgépeket, restákat, ekéket, merzsolókat, szesekavágókat 3241

Járgányos- és tisztító cséplőkészleteket.
Raktáron tart: kijavított gőzcséplőkészleteket, valamint az Első Magy. Gazd. gépgyárban készült új gőzcséplőgarnitúrákat.
Csereüzletek költötnek. — Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

Szőlővessző eladás.

Anyagi felelősséggel a szokvány-minőségért elad a haraszti-i 145 holdas szőlőuradalom
sima és gyökeres hazai vesszőket, fás- és zöldajtványokat, sima és gyökeres amerikaiakat, igen jutányos árban.

Készlet 3 millió, fajtisztaság és kifogástalan minőségért az uradalom szavatol.

Felvilágosítást nyújt, valamint árjegyzéket díjmentesen küld a

„Szőlészeti Intézőség“
Duna-Haraszti, Pestmegye.

Gazdák
a gazdálkodók figyelmébe.
Számos uradalomba már bevezetett

pyroleum

50%-al olcsóbb mint bármely más világító anyag.

Próbaküldemények 2 korona utóvét mellett. Kívánatra prospektus ingyen és bérmentve.

Degen Jakab
BUDAPEST, IX., Közraktár-út 28.
(az Elevátorral szemben.)
Számos elismerő levél nálam betekinthető. Több ezer gazdában már bevezetve. 446.

Kitünő minőségű

tölgymakk-ot

nemkülönbben mindenféle erdészeti magot ajánl a

Magyar magpergető-gyár
Faragó Béla Zala-Egerszegen;
minden kiállításon kitüntetve, leg-4628 utóbb

Párisban ezüst éremmel.